

*Vlaamse buitenlandse handel
in producten voor tweëërlei
gebruik 2010*

Rapport
mei 2011

COLOFON

Auteur:

Nils Duquet

Eindredactie:

Tomas Baum

Wies De Graeve

Met dank aan:

Margarida Ferro

Alexander Tresvig

Lay-out:

Wendy Guns, Gramma nv

Drukwerk:

Drukkerij Vlaams Parlement en Drukkerij Artoos

Mei 2011

ISBN 9789078864424

Disclaimer

Hoewel door het Vlaams Vredesinstituut uiterste zorgvuldigheid werd betracht bij de redactie van dit rapport, kan het niet aansprakelijk worden geacht of gesteld voor mogelijke onzorgvuldigheden of onvolledigheden. Tevens wordt geen enkele vorm van aansprakelijkheid aanvaard voor enig gebruik dat een lezer van dit rapport maakt.

SYNTHESE

Producten voor tweeërlei gebruik zijn niet speciaal voor militaire doeleinden ontwikkeld, maar kunnen eventueel wel een militaire toepassing hebben. De uitvoer van deze producten voor tweeërlei gebruik is gereguleerd door de Europese Verordening 428/2009, die rechtstreeks van toepassing is in de hele Europese Unie. Er bestaat een belangrijk onderscheid tussen de overdracht van *dual-use* producten binnen de EU, de export van deze producten naar ‘bevriende’ landen, en de export naar ‘overige’ landen.

Intra-communautaire overdracht

Met uitzondering van een aantal nucleair gerelateerde producten is voor de overdracht van *dual-use* producten naar andere EU-lidstaten geen vergunning vereist. De totale omvang van de overdracht van *dual-use* producten vanuit Vlaanderen is dus niet in te schatten op basis van de verleende vergunningen. In 2010 werden in Vlaanderen 16 individuele vergunningen uitgereikt voor de overdracht van nucleaire goederen (CATo) naar zeven EU-lidstaten. Het betreft vooral de overdracht van speciale splijtstoffen.

Export naar ‘bevriende’ landen

Voor export naar zeven ‘bevriende’ landen (Australië, Canada, Japan, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Zwitserland en de Verenigde Staten) geldt voor de meeste *dual-use* producten een communautaire algemene uitvoervergunning, wat concreet betekent dat voor die handel in de lidstaten geen vergunningen meer moeten worden aangevraagd. Ook hier kunnen we de totale omvang van de *dual-use* export naar ‘bevriende’ landen dus niet inschatten. Voor de producten waarvoor wel een specifieke vergunning moet worden aangevraagd, werden in 2010 20 individuele vergunningen en één globale vergunning aangevraagd. De meeste vergunningen werden aangevraagd voor de export van nucleaire goederen (CATo), maar ook voor speciale materialen (CAT1).

Export naar de ‘overige’ landen

Voor export naar de ‘overige’ landen buiten de EU werden in Vlaanderen in 2010 87 individuele vergunningen en 51 globale vergunningen uitgereikt.

De *individuele vergunningen* hebben betrekking op een specifieke transactie, meer bepaald wanneer een bedrijf welbepaalde vergunningsplichtige producten willen uitvoeren naar één welbepaalde bestemming in één welbepaald land. Elektronica (CAT3) en speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1) staan in voor respectievelijk de helft en een derde van de waarde van de individueel vergunde export van *dual-use* producten in Vlaanderen in 2010. Verder werden ook individuele vergunningen uitgereikt voor de export van producten voor informatiebeveiliging (CAT5), materiaalbewerking (CAT2), sensoren en lasers (CAT6), nucleaire goederen (CATo) en ontvangstapparatuur van wereldwijde satellietnavigatiesystemen (CAT7). De totale waarde van de uitgereikte individuele vergunningen bedraagt 42,7 miljoen euro. Dit is een aanzienlijke daling ten opzichte van de voorgaande jaren, voornamelijk omdat voor de export van speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1) steeds vaker globale vergunningen worden aangevraagd in plaats van individuele vergunningen.

Globale vergunningen worden niet uitgereikt voor een welbepaalde individuele transactie, maar laten een Vlaamse exporteur toe om, binnen de waarde van de vergunning, een aantal vooraf bepaalde producten uit te voeren naar alle landen die zijn opgenomen in de vergunning. De gezamenlijke waarde van de globale vergunningen die in 2010 werden uitgereikt bedraagt 429,3 miljoen euro. Aangezien Vlaamse bedrijven voor de export van hun producten globale vergunningen aanvragen voor een breed gamma aan potentiële klanten gaat het hier echter om een duidelijke overschatting van de waarde van de daadwerkelijke export van deze producten met globale vergunningen. Alhoewel de globale vergunningen voor export naar de ‘overige’ landen die in 2010 werden uitgereikt gemiddeld 9,3 bestemmingslanden oplijsten, heeft ongeveer de helft van deze globale vergunningen slechts één bestemmingsland. De meeste globale vergunningen werden uitgereikt voor de export van speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1), maar ook voor producten voor informatiebeveiliging (CAT5) werden vrij veel globale vergunningen uitgereikt in 2010. In totaal werd bij 18 globale vergunningen een beperking van de eindgebruikers opgelegd.

Om ongewenst eindgebruik, bijvoorbeeld het ontwikkelen van massavernietigingswapens, zoveel mogelijk te vermijden werd in de regelgeving ook een *catch-all clause* opgenomen die het mogelijk maakt om de export van ‘vrije’ producten vergunningsplichtig te maken. In 2010 reikte de Vlaamse overheid zes individuele vergunningen, met een gezamenlijke waarde van 5,2 miljoen euro, uit op basis van deze *catch-all clause*.

In totaal werden in 2010 9 aanvragen voor een exportlicentie voor goederen voor tweëerlei gebruik geweigerd door de Vlaamse overheid. Dit is meer dan in de voorgaande jaren.

Inhoudstafel

1	INLEIDING	7
2	VLAAMSE RAPPORTERINGSWIJZE OVER DE HANDEL IN PRODUCTEN VOOR TWEEËRLEI GEBRUIK ANNO 2010	11
3	INTRACOMMUNAUTAIRE OVERDRACHT	13
3.1	Uitgereikte vergunningen	13
3.2	Geweigerde vergunningsaanvragen	15
4	UITVOER VAN PRODUCTEN VOOR TWEEËRLEI GEBRUIK	17
4.1	‘Bevriende’ landen	17
4.2	Overige landen	19
4.2.1	Uitgereikte individuele vergunningen	20
4.2.2	Uitgereikte globale vergunningen	22
4.2.3	Bestemming van de producten voor tweeërlei gebruik	26
4.2.4	Vergunningen op basis van de catch-all clause van Verordening 428/2009	42
4.3	Bijkomende beperkende maatregelen t.a.v. Iran (EG 423/2007 en EU 961/2010)	44
4.3.1	Juridisch kader	44
4.3.2	Uitgereikte vergunningen	45
4.4	Geweigerde vergunningsaanvragen	46
5	CONCLUSIES	49
6	BIJLAGE	53
	EINDNOTEN	55

1 Inleiding

Producten voor tweeeërlei gebruik, ook wel *dual-use* producten genoemd, zijn niet speciaal voor militaire doeleinden ontwikkeld, maar kunnen eventueel wel een militaire toepassing hebben. Uit veiligheidsoverwegingen wordt ook de handel in deze producten gecontroleerd, in het bijzonder om de ongewenste verspreiding van nucleaire, chemische en biologische wapens en aanverwante technologieën tegen te gaan.

De uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik is gereguleerd door de Europese Verordening 428/2009 van 5 mei 2009. Die regeling is rechtstreeks van toepassing in de hele Europese Unie, als onderdeel van het gemeenschappelijk handelsbeleid. In de bijlage van deze verordening is een uitgebreide lijst opgenomen van vergunningsplichtige *dual-use* producten (bijlage 1). Deze lijst is op haar beurt gebaseerd op de lijsten van de relevante internationale controleregimes (*Wassenaar Arrangement*, *Missile Technology Regime*, *Nuclear Suppliers Group*, *Australia Group* en de *Chemical Weapons Convention*).

In België is de bevoegdheid voor handel in producten voor tweeeërlei gebruik samen met de bevoegdheid voor wapenhandel geregionaliseerd: de drie gewesten zijn sinds 2003 bevoegd voor het implementeren van de Europese verordeningen inzake *dual use* producten. De procedure voor het behandelen van vergunningsaanvragen voor de handel in producten voor tweeeërlei gebruik, verloopt in Vlaanderen op vrij gelijkaardige wijze met die voor vergunningsaanvragen voor wapenhandel, d.i. via de Dienst Controle Strategische Goederen en de bevoegde minister. In tegenstelling tot vergunningen voor militair materieel hebben producten voor tweeeërlei gebruik in het Vlaams controlesysteem in principe steeds een civiele eindgebruiker. Als de bestemming of eindgebruiker van deze producten militair van aard is, valt de handel immers onder de *catch-all* clause van het KB buitenlandse wapenhandel uit 1993, en wordt het goed als een militair product beschouwd.

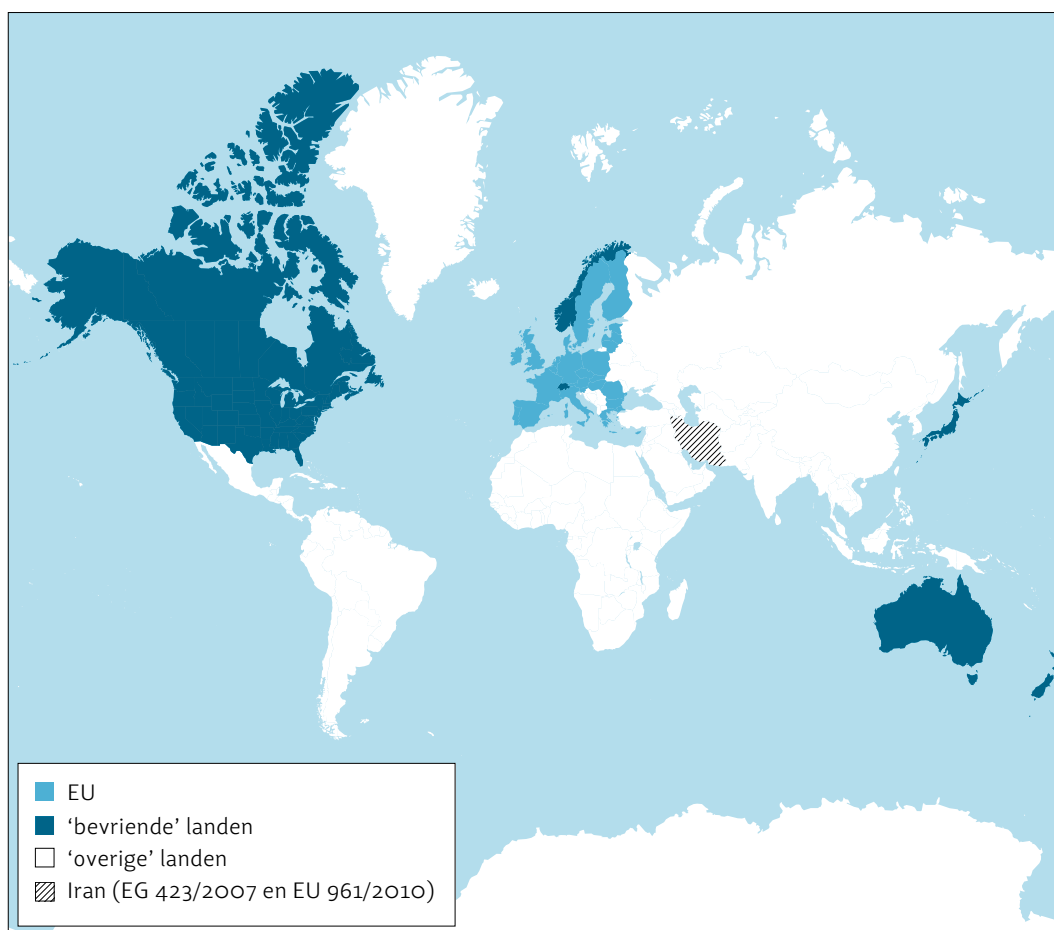
Aangezien binnen de Europese Unie vrij verkeer van goederen bestaat, dienen we een belangrijk onderscheid te maken tussen de overdracht van *dual-use* producten binnen de EU en de export van deze producten naar landen die geen deel uitmaken van de EU. Voor de overdracht van de meeste *dual use* producten naar andere **EU-lidstaten** is, in tegenstelling tot voor militaire goederen, geen vergunning nodig. Een belangrijke groep van producten waarvoor toch een vergunning nodig is bij handel binnen de EU zijn bepaalde nucleair gerelateerde producten.

Voor de uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik naar **landen buiten de EU** geldt in elke lidstaat dat een vergunning moet worden aangevraagd bij de bevoegde diensten. Voor uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik naar een beperkt aantal 'bevriende' landen buiten de EU (Australië, Canada, Japan, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Zwitserland, en de Verenigde Staten) geldt voor de meeste producten voor tweeeërlei gebruik een communautaire algemene uitvoervergunning, wat concreet betekent dat voor die handel in de lidstaten geen vergunningen meer moeten worden aangevraagd. Voor export naar de 'overige' landen buiten de EU is in Vlaanderen steeds een individuele of een globale uitvoervergunning vereist.¹ Dit zijn twee zeer verschillende types van vergunningen. Individuele uitvoervergunningen hebben betrekking op een welbepaalde individuele transactie (de export van welbepaalde producten naar een welbepaalde bestemming).

¹ Vlaanderen reikt geen nationale algemene vergunningen uit voor de export van producten voor tweeeërlei gebruik.

Met een globale vergunning daarentegen kan een Vlaamse exporteur een aantal vooraf bepaalde producten uitvoeren naar de landen die zijn opgenomen in de vergunning (binnen de waarde van de vergunning). De exporteur kan in principe zijn vergunde producten exporteren naar alle civiele bestemmingen binnen de landen die opgelijst zijn in de globale vergunning. In sommige gevallen worden globale vergunningen uitgereikt voor een beperkt aantal eindgebruikers in de vooropgestelde landen van bestemming.

Verder heeft de Europese Unie **bijkomende beperkende maatregelen** opgelegd voor de export van een extra gamma van producten naar Iran uit vrees voor de vermeende ambities van het land om kernwapens te ontwikkelen.

In voorliggend rapport analyseren we de vergunningen die in 2010 werden uitgereikt en geweigerd voor de intracommunautaire overdracht en export van producten voor tweërlei gebruik.¹ Deze analyses zijn gebaseerd op de gegevens uit de officiële verslagen die de Dienst Controle Strategische Goederen van het Vlaams Gewest op haar website publiceert.¹ Terwijl de wet van 1991 inzake wapenhandel² de bevoegde overheid een rapportageplicht oplegt voor vergunningen die worden uitgereikt voor de buitenlandse handel in militair materieel, is dit voor de buiten-

¹ De verplichting om systematisch voor elke doorvoer van producten voor tweërlei gebruik een vergunning aan te vragen, is sinds 27 augustus 2009 vervallen. Een doorvoer kan onder vergunningsplicht geplaatst worden op basis van twee catch-all clauses, namelijk indien er een vermoeden is van gebruik van de vrije producten bij massavernietigingswapens of bij een militair eindgebruik in bestemmingslanden waarop een wapenembargo is afgekondigd. In 2010 werd, net als in 2009, geen enkele vergunning voor de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik uitgereikt door de Vlaamse overheid.

landse handel in producten voor tweeërlei gebruik niet het geval. Toch is er sinds januari 2007 in de publieke ruimte informatie beschikbaar over de Vlaamse vergunningen voor de uitvoer en doorvoer van producten voor tweeërlei gebruik. Elke maand publiceert de Dienst Controle Strategische Goederen een verslag met daarin een overzicht van de uitgereikte en geweigerde uitvoervergunningen voor deze producten voor die maand. Bij de gemaakte analyse in dit rapport is het belangrijk op te merken dat een groot deel van de handel in producten voor tweeërlei gebruik vrij is (binnen de EU) of via een communautaire algemene vergunning loopt (met een aantal andere geïndustrialiseerde landen). Voor die handel worden geen vergunningen uitgereikt door de Vlaamse overheid, en wordt dus ook niet gerapporteerd in de genoemde maandverslagen. Deze transacties zijn dan ook niet opgenomen in de in dit rapport gepresenteerde analyses. Voor we de vergunningen voor de intracommunautaire overdracht en export van *dual-use* producten analyseren, bespreken we eerst beknopt de huidige rapporteringsmethodologie van de Vlaamse overheid betreffende deze vergunningen.

2 Vlaamse rapporteringswijze over de handel in producten voor tweëerlei gebruik anno 2010

Sinds januari 2007 zijn maandrapporten met een overzicht van de goedgekeurde en geweigerde licenties voor de definitieve uitvoer en doorvoer van producten voor tweëerlei gebruik beschikbaar via de website van de Dienst Controle Strategische Goederen.

In de maandrapporten worden voor elke vergunningsaanvraag standaard de volgende kenmerken vermeld:

- aard van de producten^I
- land(en) van bestemming^{II}
- waarde van de vergunningsaanvraag.

Sinds het maandrapport van april 2007 wordt er onderaan het rapport expliciet vermeld welke vergunningen globale vergunningen zijn en welke niet. Onderaan het maandrapport wordt soms ook bijkomende informatie meegedeeld, bijvoorbeeld als bij een globale vergunning een beperking op de eindgebruikers wordt opgelegd door de vergunningsverstreckende overheid.

Het type eindgebruiker van de producten wordt, in tegenstelling tot de rapportage inzake de buitenlandse handel in militair materieel, niet meegedeeld in de periodieke *dual-use* verslagen. Deze keuze wordt door de overheid gemotiveerd door te melden dat de eindgebruiker altijd van civiele aard is. De export van producten voor tweëerlei gebruik met een militair eindgebruik vallen onder de Belgische *catch-all* clause van het KB buitenlandse wapenhandel van 1993 en worden daarom opgenomen in de periodieke verslagen over de buitenlandse handel in militair materieel. Bij een aantal vergunningen bevindt de eindgebruiker van de geëxporteerde producten zich niet in het land van de bestemming. In deze gevallen wordt niet enkel het land van de bestemming, maar ook het land van de eindgebruiker vermeld in de betreffende maandrapporten.

I Aard van de producten wordt beschreven aan de hand van de code voor de hoofdcategorie en de meer gedetailleerde subcategorie van de producten, gebaseerd op de Europese lijst van producten voor tweëerlei gebruik (bijlage I van EG 428/2009). De producten en technologie die op deze lijst staan worden verdeeld over 10 hoofdcategorieën, met elk vijf subcategorieën (A: "Systemen, apparatuur en onderdelen", B: "Test-, inspectie- en productieapparatuur", C: "Materialen", D: "Programmatuur", E: "Technologie"). Binnen deze subcategorieën worden de producten en technologie nog verder onderscheiden.

II In het verleden werd bij individuele doorvoervergunningen niet enkel het land van bestemming, maar ook het land van herkomst meegedeeld. In 2010 werden echter geen doorvoervergunningen uitgereikt door de Vlaamse overheid.

3 Intracommunautaire overdracht

In de Europese Unie bestaat er vrij verkeer van goederen. Dit principe geldt – mits een aantal uitzonderingen – ook voor intracommunautair handelsverkeer in producten voor tweërlei gebruik. Slechts in een beperkt aantal gevallen is voor de overdracht van deze producten tussen EU-lidstaten wel een vergunning vereist:

- Een eerste uitzondering betreft de uitvoer van dual-use producten uit bijlage IV van Verordening (EG) 428/2009 (waarin de meest gevoelige producten uit bijlage I worden hernomen). Voor deze producten geldt een strenger regime, en is ook voor intracommunautaire overdracht een vergunning vereist. De Vlaamse overheid reikt hiervoor individuele vergunningen uit.
- Daarnaast kan een lidstaat, in sommige wel omschreven gevallen, ook een vergunningplicht opleggen voor het overbrengen van dual-use producten die geen deel uitmaakt van bijlage IV naar een andere lidstaat.¹

Belangrijk om te benadrukken is dat handel binnen de Benelux op dit alles een uitzondering vormt. Hiervoor is nooit een vergunning vereist, ook niet voor producten die op de lijst uit bijlage IV staan.

3.1 Uitgereikte vergunningen

In 2010 reikte de Vlaamse overheid 16 individuele vergunningen uit voor de overdracht van *dual-use* producten binnen de EU. Het zijn steeds vergunningen voor de overdracht van nucleaire goederen (CATO) en de meeste vergunningen hebben betrekking op speciale splijtstoffen.

Voor de intracommunautaire overdracht van splijtstoffen (CATO COO2) werden in 2010 12 vergunningen uitgereikt ter waarde van 7,3 miljoen euro. De splijtstoffen zijn bestemd voor Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Oostenrijk, Polen en het Verenigd Koninkrijk. Verder werd ook een vergunning uitgereikt voor de overdracht van uitrusting voor een kernfabriek (CATO BOO5) naar Zweden. De meeste vergunningen werden uitgereikt voor de overdracht van nucleaire goederen naar Frankrijk. Naast speciale splijtstoffen werden ook vergunningen uitgereikt voor de overdracht van inwendige delen van kernreactoren (CATO AOO1.h), zirkoniummetaal en/of legeringen in de vorm van buizen (CATO AOO1.f), en nucleair gerelateerde technologie (CATO EOO1).

¹ Dit kan indien aan de volgende voorwaarden cumulatief voldaan is:

- 1) de exporteur weet dat de eindbestemming van de producten buiten de Gemeenschap ligt
- 2) de uitvoer van producten naar die eindbestemming in de lidstaat waaruit de producten moeten worden uitgevoerd een vergunning vereist is op grond van artikel 3, 4 of 8 van verordening 428/2009, en deze export rechtstreeks vanaf zijn grondgebied, niet is toegestaan bij een algemene of globale vergunning.
- 3) de producten niet worden verwerkt of bewerkt in de zin van artikel 24 van het communautaire douanewetboek in de lidstaat waarnaar zij worden overgebracht.

Opvallend is dat bij deze laatste overdracht van nucleair gerelateerde technologie naar Frankrijk als land van eindgebruik Kazachstan werd opgegeven.

Tabel 1: Overzicht van individuele vergunningen voor intracommunautaire overdracht van producten voor tweeërlei gebruik, 2010

Aard producten	Aantal	Waarde
Duitsland		
– Speciale splijtstoffen (CATo COO2) ^I	3	7.208.175,00
Frankrijk		
– Inwendige delen van kernreactoren (CATo Aoo1.h) ^{II} , zirkoniummetaal en legeringen in de vorm van buizen (CATo Aoo1.f) ^{III}	1	17.307.536,00
– Zirkoniummetaal en legeringen in de vorm van buizen (CATo Aoo1.f)	1	7.688.400,00
– Speciale splijtstoffen (CATo COO2)	3	37.840,00
– Technologie voor de ontwikkeling, de productie of het gebruik van nucleaire goederen (CATo Eoo1)	1	100,00
Hongarije		
– Speciale splijtstoffen (CATo COO2)	1	500,00
Oostenrijk		
– Speciale splijtstoffen (CATo COO2)	1	1.040,00
Polen		
– Speciale splijtstoffen (CATo COO2)	1	2.020,00
Verenigd Koninkrijk		
– Speciale splijtstoffen (CATo COO2)	3	57.520,00
Zweden		
– Speciaal ontworpen of vervaardigde uitrusting voor fabrieken, speciaal ontworpen voor de vervaardiging van splijtstofelementen voor kernreactoren (CATo BOO5)	1	565.159,14
Totaal	16	32.868.290,14

De totale waarde van de vergunde overdracht van producten voor tweeërlei gebruik ligt in 2010 beduidend lager dan in de voorgaande jaren (zie tabel 2). Vergeleken met 2009 is de waarde van deze vergunde overdracht met 36% gedaald en vergeleken met 2007 zelfs met 74%. Dit is grotendeels het gevolg van de sterke afname van de vergunningsplichtige overdracht naar Duitsland.

-
- I Tot deze speciale splijtstoffen behoren plutonium-239, uraan-233, uraan verrijkt in de isotopen 235 of 233, en elk materiaal dat het voorgaande bevat
- II Inwendige delen van kernreactoren die speciaal ontworpen of vervaardigd zijn voor gebruik in een kernreactor, met inbegrip van draagconstructies voor de reactorkern, brandstofkanalen, hitteschilden, keerschoten, roosterplaten van de reactorkern en diffusorplaten
- III Zirkoniummetaal en legeringen in de vorm van buizen of samenstellen van buizen waarin de gewichtsverhouding tussen hafnium en zirkonium minder is dan 1:500, speciaal ontworpen of vervaardigd voor gebruik in een kernreactor

Tabel 2: Overzicht van bestemmingslanden en de waarde van vergunde intracommunautaire overdracht van producten voor tweëerlei gebruik, 2007- 2010

Land van bestemming	2007	2008	2009	2010
Duitsland	123.993.235,00	14.710.460,00	51.558.470,00	7.208.175,00
Frankrijk	496.440,00	34.654.256,40	13.417,48	25.033.876,00
Griekenland	–	–	100,00	–
Hongarije	–	100,00	–	500,00
Ierland	–	–	150,00	–
Oostenrijk	0,00	159.000,00	1.050,00	1.040,00
Polen	0,00	0,00	0,00	2.020,00
Verenigd Koninkrijk	100,00	5.140,00	–	57.520,00
Zweden	–	520,00	6.470,00	565.159,14
Totaal	124.489.775,00	49.529.476,40	51.579.657,48	32.868.290,14

Dit betekent echter niet automatisch dat de handel in *dual-use* producten binnen de EU de afgelopen jaren sterk is gedaald aangezien de overdracht van de overgrote meerderheid van deze producten niet vergunningsplichtig is. Wel kunnen we besluiten dat de vergunningsplichtige overdracht van nucleaire producten voor tweëerlei gebruik sterk is gedaald.

3.2

Geweigerde vergunningsaanvragen

Net zoals in de vorige jaren werd in 2010 geen enkele vergunningsaanvraag voor intracommunautaire overdracht van producten voor tweëerlei gebruik geweigerd.

4 Uitvoer van producten voor tweeeërlei gebruik

In tegenstelling tot de handel tussen EU-lidstaten is de grensoverschrijdende handel in producten voor tweeeërlei gebruik naar landen buiten de Europese Unie wel vergunningsplichtig. Gezien het belangrijk onderscheid tussen de export van dual-use producten naar 'bevriende' landen en naar de 'overige' landen, analyseren we de uitgereikte en geweigerde vergunningen in dit hoofdstuk in twee aparte secties.

4.1 'Bevriende' landen

Op basis van Verordening 428/2009 kunnen bedrijven in Europa voor de meeste *dual-use* producten gebruik maken van een communautaire algemene uitvoervergunning (CAV)^I indien ze deze producten willen uitvoeren naar 'bevriende landen' buiten de EU, i.c. Australië, Canada, Japan, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Verenigde Staten en Zwitserland. Exporteurs die gebruik maken van een CAV hoeven geen specifieke vergunningen meer aan te vragen voor deze producten, maar dienen de nationale autoriteiten wel uiterlijk 30 dagen na de datum waarop de eerste uitvoer heeft plaatsgevonden hiervan in kennis te stellen.^{II} Het is aan de lidstaten om te bepalen welke rapportageverplichtingen gelden voor het gebruik van de CAV en welke informatie over de vergunde uitvoer precies moet worden aangeleverd door de exporteurs.³ Voor de export van een beperkt aantal *dual-use* producten (waarvoor geen CAV geldt) naar de 'bevriende landen' dienen de exporteurs in het Vlaams Gewest individuele of globale uitvoervergunningen aan te vragen.^{III}

In 2010 werden 20 individuele vergunningen uitgereikt voor de export van *dual-use* producten naar 'bevriende landen' (zie tabel 3). Op één uitzondering na (Japan) hebben de uitgereikte vergunningen betrekking op export voor een beperkte waarde. De gezamenlijke waarde van deze individueel vergunde export in 2010 bedraagt 350.702 euro. Net zoals in de vorige jaren werd in 2010 geen enkele vergunningaanvraag voor de export van producten voor tweeeërlei gebruik naar 'bevriende landen' geweigerd door de Vlaamse overheid.

I Deze algemene communautaire uitvoervergunning geldt voor alle producten uit bijlage I van verordening 428/2009, met uitzondering van in deel 2 van bijlage II vernoemde producten (alle producten uit bijlage IV plus 12 bijkomende categorieën).

II Met betrekking tot de communautaire algemene uitvoervergunning zijn er twee belangrijke beperkingen. Ten eerste, mag een CAV niet worden gebruikt indien de exporteur ervan in kennis gesteld is door de bevoegde autoriteiten dat de producten geheel of gedeeltelijk bestemd kunnen zijn voor gebruik in verband met massavernietigingswapens, of voor militair eindgebruik in een land waarop een wapenembargo van kracht is. Ten tweede, mag een CAV niet worden gebruikt indien de betrokken producten worden uitgevoerd naar een douanevrije zone of een vrij entrepot gelegen in één van de voorgenoemde bestemmingslanden.

III Het betreft producten uit deel 2 van bijlage II van verordening 428/2009.

Tabel 3: Overzicht van individuele vergunningen voor export van producten voor tweeërlei gebruik naar 'bevriende landen', 2010

Aard producten	Aantal	Waarde
Australië		
– Saxitoxine (CAT1 C351.d.5)	1	105,00
– Natuurlijk uraan of verarmd uraan of thorium (CATo Co01) ^I en speciale splijtstoffen (CATo Co02) ^{II}	1	1.040,00
Canada		
– Speciale splijtstoffen (CATo Co02)	2	1.140,00
Japan		
– Speciale splijtstoffen (CATo Co02)	2	324.320,00
Verenigde Staten		
– Natuurlijk uraan of verarmd uraan of thorium (CATo Co01)	2	2.135,00
– Speciale splijtstoffen (CATo Co02)	4	1.810,00
– Natuurlijk uraan of verarmd uraan of thorium (CATo Co01) en speciale splijtstoffen (CATo Co02)	2	17.465,00
– Lithium, verrijkt in de lithium-6-isotoop (⁶ Li) tot meer dan de natuurlijke abundantie, of bepaalde producten of toestellen die verrijkt lithium bevatten (CAT1 C233) ^{III}	1	275,00
Zwitserland		
– Xanthomonas campestris pv.citri. (CAT1 C354.b.2) ^{IV} en Ralstonia solanacearum Rassen 2 en 3 ^V (CAT1 C354.b.5)	1	42,00
– Aflatoxinen (CAT1 C351.d.11)	1	100,00
– Speciale splijtstoffen (CATo Co02)	1	2.060,00
– Ralstonia solanacearum Rassen 2 en 3 (CAT1 C354.b.5)	1	0,01
– Saxitoxine (CAT1 C351.d.5)	1	210,00
Totaal	20	350.702,01

- I Natuurlijk uraan of verarmd uraan of thorium in de vorm van metaal, legering, chemische verbinding of concentraat en elk materiaal dat het voorgaande bevat.
- II Tot deze speciale splijtstoffen behoren plutonium-239, uraan-233, uraan verrijkt in de isotopen 235 of 233, en elk materiaal dat het voorgaande bevat.
- III Lithium, verrijkt in de lithium-6-isotoop (⁶Li) tot meer dan de natuurlijke abundantie, of producten of toestellen die verrijkt lithium bevatten, als hierna: elementair lithium, legeringen, lithiumverbindingen, mengsels die lithium bevatten, fabricaten daarvan en afval of schroot van deze stoffen.
- IV Xanthomonas campestris pv. citri., met inbegrip van stammen, aangeduid als Xanthomonas campestris pv. citri types A, B, C, D, E of anderszins ingedeeld als Xanthomonas citri, Xanthomonas campestris pv. aurantifolia of Xanthomonas campestris pv. Citrumelo.
- V Ralstonia solanacearum Rassen 2 en 3 (Pseudomonas solanacearum Rassen 2 en 3 of Burkholderia solanacearum Rassen 2 en 3).

De meeste individuele vergunningen werden uitgereikt voor de export van “nucleaire goederen” (CATO). Het betreft meer bepaald de export van speciale splijtstoffen (CATO COO2) naar Australië, Canada, Japan, Verenigde Staten en Zwitserland, en de export van “natuurlijk uraan of verarmd uraan of thorium” (CATO COO1) naar Australië en de Verenigde Staten.

Verder werden ook individuele vergunningen uitgereikt voor de export van “speciale materialen en aanverwante apparatuur” (CAT1). Het betreft de export van bepaalde toxinen (C351.d) naar Australië (saxitoxine^I) en Zwitserland (aflatoxinen^{II} en saxitoxine), de export van twee specifieke types van plantpathogenen (C354.b) naar Zwitserland, en de export van lithium (C233) naar de Verenigde Staten.

Naast de individuele vergunningen werd in 2010 ook een globale vergunning uitgereikt voor de export van aflatoxinen (C351.d.11), ter waarde van 52.500 euro, naar de zeven bevriende landen.

In 2010 werden dus voor ongeveer 0,4 miljoen euro aan individuele en globale vergunningen voor de overdracht van *dual-use* producten uitgereikt door de Vlaamse overheid. We dienen echter nogmaals te benadrukken dat deze cijfergegevens betrekking hebben op een beperkt gamma van *dual-use* producten aangezien voor de meeste vergunningsplichtige producten een CAV geldt voor export naar ‘bevriende landen’. De totale omvang van de export van producten voor tweëerlei gebruik vanuit Vlaanderen naar bevriende landen is onbekend.

4.2

Overige landen

In deze sectie analyseren we de vergunningen die in 2010 werden uitgereikt voor de export van producten voor tweëerlei gebruik naar ‘overige’ landen. Onder deze ‘overige’ landen verstaan we de landen die geen deel uitmaken van de Europese Unie en die ook niet tot de ‘bevriende’ landen (Australië, Canada, Japan, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Zwitserland, en de Verenigde Staten) behoren. Voor deze landen is de export van alle *dual-use* producten die worden opgelijst in bijlage 1 van Verordening 428/2009 vergunningsplichtig. Bedrijven kunnen hiervoor individuele of globale vergunningen aanvragen bij de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid.

I Saxitoxine is een zeer giftige neurotoxine (stof die het zenuwstelsel aantast) en kan gebruikt worden als basis voor een chemisch wapen.

II Aflatoxine is een toxine dat door schimmels van het geslacht *Aspergillus* wordt geproduceerd en kan gebruikt worden als basis voor biologische wapens

4.2.1 Uitgereikte individuele vergunningen

Individuele vergunningen worden aangevraagd voor een specifieke transactie, meer bepaald wanneer een bedrijf welbepaalde vergunningsplichtige producten wil uitvoeren naar één welbepaalde bestemming in één welbepaald land. Deze vergunningen zijn één jaar geldig en kunnen met één jaar worden verlengd. Na het gebruik van deze vergunning of het verstrijken van geldigheidstermijn, dient de aanvrager de vergunning terug te sturen naar de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid.

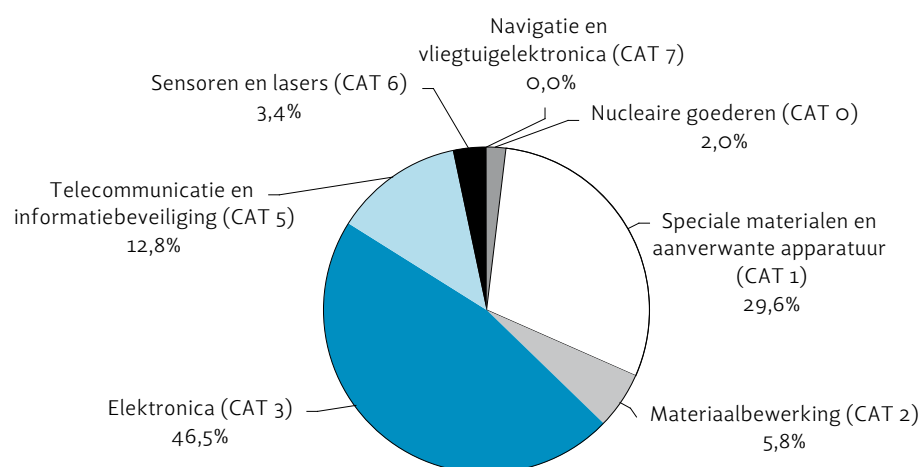
In 2010 werden 87 individuele vergunningen, met een gezamenlijke waarde van 42,7 miljoen euro, uitgereikt door de Vlaamse overheid voor de export van producten voor tweëerlei gebruik naar niet-EU-lidstaten waarvoor geen communautaire algemene uitvoervergunningen kunnen worden gebruikt.

4.2.1.1 Aard van de producten

Elektronica (CAT3) staat, met 19,9 miljoen euro, in voor ongeveer de helft van de waarde van de vergunde export van *dual-use* producten in Vlaanderen in 2010. Het betreft een beperkt aantal, maar waardevolle individuele vergunningen voor de export van *resists* en technologie voor de ontwikkeling of productie van vergunningsplichtige elektronische apparatuur of materialen.

Ongeveer een derde van de waarde van de individueel vergunde export van *dual-use* producten heeft betrekking op **speciale materialen en aanverwante apparatuur** (CAT1 – 12,6 miljoen euro). Het gaat daarbij onder andere om allerlei materialen zoals chemische stoffen geschikt voor het vervaardigen van giftige stoffen en voorlopers van giftige chemische stoffen, maar ook materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven of voor het beperken van de zichtbaarheid. Naast deze materialen werden ook individuele vergunningen uitgereikt voor o.a. bepaalde specifieke inspectieapparatuur.

Figuur 1: Waarde van individuele uitvoervergunningen voor *dual-use* producten naar 'overige' landen, per categorie, 2010¹

¹ Voor een overzicht van het aantal en de waarde van de uitgereikte individuele uitvoervergunningen, zie tabel 23 in de bijlage.

Verder werden in 2010 ook individuele vergunningen uitgereikt voor de export van producten voor informatiebeveiliging (CAT5 – 5,5 miljoen euro), materiaalbewerking (CAT2 – 2,5 miljoen euro), sensoren en lasers (CAT6 – 1,4 miljoen euro), nucleaire goederen (CATo – 0,8 miljoen euro) en één vergunning voor de export van ontvangstapparatuur van wereldwijde satellietnavigatiesystemen (CAT7):

- De vergunningen voor informatiebeveiliging (CAT5) hebben betrekking op onderdelen van cryptografische systemen en bijhorende programmatuur
- De vergunningen voor materiaalbewerking (CAT2) betreffen chemische productieapparatuur – zoals bijvoorbeeld bepaalde fluorpolymeren pompen en kleppen – maar ook specifieke werktuigmachines, testapparatuur en verwante programmatuur
- De vergunningen voor sensoren en lasers (CAT6) hebben betrekking op (onderdelen van) beeldcamera's en specifieke lasers
- De vergunningen voor nucleaire goederen (CATo) betreffen zowel uitrusting voor kernreactoren als specifieke nucleaire materialen zoals bepaalde splijtstoffen en deuterium.

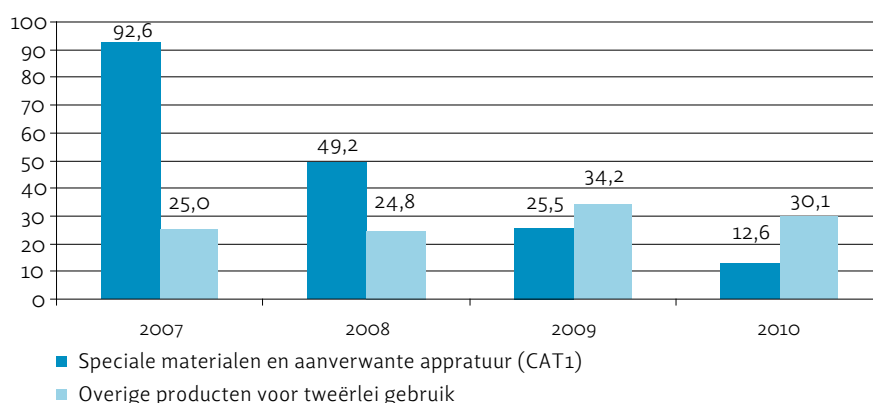
4.2.1.2 Stelselmatige daling van de waarde van de individueel vergunde export

Tussen 2007 en 2010 is een stelselmatige daling van de waarde van de individueel vergunde export waarneembaar (zie tabel 4). Deze daling kan volledig worden toegeschreven aan een opmerkelijke evolutie in de aard van de vergunningen die worden uitgereikt voor de export van speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1) naar de 'overige landen'. Uit figuur 2 kunnen we afleiden dat de waarde van de individueel vergunde export van deze *dual-use* producten de afgelopen jaren sterk is afgenomen: van 92,6 miljoen euro in 2007 naar 12,6 miljoen euro in 2010. Verder in dit rapport zullen we vaststellen dat de waarde van de globaal vergunde export van deze producten erg sterk is gestegen (zie sectie 4.2.2).

Tabel 4: Aantal en waarde van individuele uitvoervergunningen voor producten voor tweërlei gebruik naar 'overige' landen, 2007-2010

	Aantal	Waarde
2007	59	117.595.587,39
2008	67	73.942.527,88
2009	66	59.724.010,57
2010	87	42.715.346,71

Figuur 2: Evolutie van waarde van individuele uitvoervergunningen voor dual-use producten van categorie 1 en de overige categorieën naar 'overige' landen, 2007-2010

4.2.2 Uitgereikte globale vergunningen

Globale vergunningen hebben in tegenstelling tot individuele vergunningen geen betrekking op een welbepaalde individuele transactie, maar laten een Vlaamse exporteur toe om een aantal vooraf bepaalde producten uit te voeren naar alle landen die zijn opgenomen in de vergunning (binnen de waarde van de vergunning). In een beperkt aantal gevallen wordt wel een beperking opgelegd naar welke bestemmingen in deze landen geëxporteerd mag worden, maar in principe kan de exporteur zijn vergunde producten exporteren naar alle civiele bestemmingen binnen de landen die opgelijst zijn in de vergunning.

De globale vergunningen die in 2010 werden uitgereikt tellen gemiddeld 9,3 bestemmingslanden. Dit gemiddeld aantal geeft echter een vertekend beeld van de globale vergunningen die worden uitgereikt in Vlaanderen: ongeveer de helft van alle globale vergunningen heeft slechts één bestemmingsland (zie tabel 25 in bijlage).

In 2010 werden 51 globale vergunningen, met een gezamenlijke waarde van 492,3 miljoen euro, uitgereikt door de Vlaamse overheid.¹ Het afgelopen jaar werden meer globale vergunningen aangevraagd dan de voorgaande jaren, maar lag de totale waarde van deze vergunningen beduidend lager (zie tabel 5).

¹ Voor een goed begrip van deze analyse dient opgemerkt dat een verschil bestaat tussen het aantal globale vergunningen dat vermeld wordt in dit rapport en het aantal globale vergunningen dat vermeld wordt in de maandrapporten van de Dienst Controle Strategische Goederen. Een aantal grote bedrijven vragen soms meerdere identieke globale vergunningen aan om zo "over de nodige faciliteiten te beschikken bij de diverse douanekantoren en om gelijktijdig de vermelde producten te kunnen uitvoeren naar verschillende landen. De firma beoogt niet om producten voor het gezamenlijk bedrag van de ... vergunningen uit te voeren. Zij heeft echter meerdere licenties nodig om te voldoen aan de administratieve formaliteiten en voor de afhandeling van het economisch proces", aldus de maandrapporten. In de maandrapporten van de Dienst Controle Strategische Goederen worden deze identieke vergunningen opgeteld bij de overige vergunningen bij het opstellen van de maandelijkse totaalcijfers, waardoor het aantal en de waarde van de uitgereikte globale vergunningen kunstmatig hoog ligt. In de analysemethodologie bij het opstellen van voorliggend rapport, worden deze extra vergunningen niet als vergunningen maar als "kopijen" van eenzelfde vergunning beschouwd. Indien vijf identieke vergunningen worden aangevraagd door hetzelfde bedrijf, telt slechts één vergunning mee bij de totaalcijfers. De vier overige vergunningen worden in dit geval louter beschouwd als extra kopijen. Op deze manier is het mogelijk op meer realistische wijze de vergunningsplichtige handelsstromen indirect te analyseren.

Tabel 5: Aantal en waarde van globale uitvoervergunningen voor producten voor tweëerlei gebruik naar 'overige' landen, 2007-2010

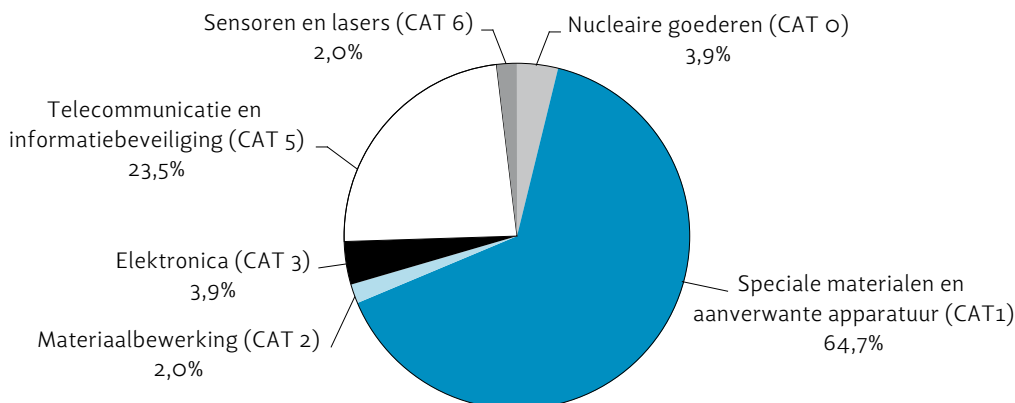
	Aantal	Waarde
2007	30	1.149.438.187,73
2008	43	1.126.136.457,45
2009	32	1.282.416.642,38
2010	51	492.261.268,78

Doordat de exporteur onbeperkt kan uitvoeren naar alle in de globale vergunning vermelde landen dienen we de waarden die worden vermeld in deze vergunningsaanvragen te beschouwen als maximumbedragen. Vlaamse bedrijven vragen namelijk globale exportlicenties aan voor hun producten voor een breed gamma aan potentiële klanten, waardoor de opgegeven waarde in deze specifieke vergunningen een potentiële waarde betreft die beduidend hoger ligt dan de reële vergunningsplichtige export van deze bedrijven. De vergunde waarde van 492,3 miljoen euro is dus een duidelijke overschatting van de waarde van de daadwerkelijke export van deze producten met globale vergunningen. Op basis van de huidige rapporteringmethodologie van de Vlaamse overheid is het niet mogelijk om een inschatting te geven van de omvang van de daadwerkelijke export van *dual-use* producten met globale vergunningen.

4.2.2.1 Aard van de producten

Een analyse van het aantal uitgereikte globale vergunningen toont aan dat tweederde van de globale vergunningen wordt aangevraagd voor de export van speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1). De 33 globale vergunningen voor deze producten hebben een gezamenlijke waarde van 142,9 miljoen euro. Deze vergunningen hebben o.a. betrekking op bepaalde koelvloeistoffen, chemische stoffen geschikt voor het vervaardigen van toxische stoffen en voorlopers van giftige chemische stoffen.

Figuur 3: Aantal globale uitvoervergunningen voor *dual-use* producten naar 'overige' landen, per categorie, 2010^I

^I Voor een overzicht van het aantal en de waarde van de uitgereikte globale uitvoervergunningen, zie tabel 24 in de bijlage.

Ook voor de export van *dual-use* producten voor informatiebeveiliging (CAT5) worden vrij veel globale vergunningen aangevraagd. Het gaat daarbij om onderdelen voor cryptografische systemen en bijhorende programmatuur. De 12 globale vergunningen voor deze informatiebeveiligingsproducten hebben een gezamenlijke waarde van 323,1 miljoen euro.

Voor de producten voor tweeërlei gebruik uit de overige categorieën (CAT0, CAT2, CAT3 en CAT6) worden jaarlijks slechts een klein aantal globale vergunningen aangevraagd (nucleaire materialen, chemische productieapparatuur, beeldcamera's, en *resists*, geïntegreerde schakelingen en bijhorende technologie).

4.2.2.2 Beperking op de eindgebruikers

Aangezien een Vlaamse exporteur met een globale vergunning *dual-use* producten kan exporteren naar in principe alle civiele bestemmingen binnen de goedgekeurde bestemmingslanden, ligt het risico op ongewenst eindgebruik van deze potentieel erg gevaarlijke producten beduidend hoger dan bij individuele vergunningen. Om een ongewenst eindgebruik zoveel mogelijk te vermijden heeft de Vlaamse overheid in een aantal globale vergunningen een beperking opgelegd naar de mogelijke eindgebruikers in deze bestemmingslanden.

In 2010 legde de Vlaamse overheid bij ongeveer een derde van de globale vergunningen (35%) een beperking van de eindgebruikers op. Tabel 6 geeft een overzicht van de 18 globale vergunningen met een beperking van de eindgebruikers uit 2010. Het betreft 14 vergunningen voor de export van allerhande "speciale materialen" (CAT1), zoals materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven, bepaalde types fluorkoolstoffen, materialen voor het beperken van de zichtbaarheid en materialen die aangewend kunnen worden voor de productie van chemische wapens. Verder werd ook bij vier vergunningen voor de export van informatiebeveiliging (CAT5) – en meer bepaald cryptografische systemen en verwante programmatuur – een beperking opgelegd van de eindgebruikers.

Het aantal globale vergunningen met een beperking van de eindgebruikers ligt in 2010 beduidend hoger dan in 2009 toen slechts bij 6 globale vergunningen een beperking van de eindgebruikers werd opgelegd. Het toegenomen totaal aantal globale vergunningen in 2010 (zie 4.2.2) gaat dus in belangrijke mate gepaard met een verhoging van het aantal globale vergunningen waarin een beperking van de eindgebruikers wordt opgelegd. Bovendien kunnen we een bijkomende verschuiving vaststellen. Terwijl de beperking van de eindgebruikers in 2009 vooral betrekking had op globale vergunningen voor *dual-use* producten bestemd voor China, hebben de globale vergunningen met een beperking van de eindgebruikers in 2010 een bredere waaier van potentiële bestemmingslanden.

Tabel 6: Overzicht van globale vergunningen met een beperking op eindgebruikers

Aard producten	Waarde	Bestemmingsland(en)	Opmerking
Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven ^I (CAT1 COO1.a)	150.000,00	Hong Kong (land van eindgebruik: Australië)	Beperking van eindgebruikers
Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (CAT1 COO1.a)	150.000,00	Hong Kong (land van eindgebruik: China)	Beperking van eindgebruikers
Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (CAT1 COO1.a)	150.000,00	Hong Kong (land van eindgebruik: China)	Beperking van eindgebruikers
Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (CAT1 COO1.a)	150.000,00	Hong Kong (land van eindgebruik: China)	Beperking van eindgebruikers
Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (CAT1 COO1.a)	150.000,00	Japan	Beperking van eindgebruikers
Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (CAT1 COO1.a)	150.000,00	Oekraïne, Rusland, Singapore, Turkije, Zuid-Afrika	Beperking van eindgebruikers
Bepaalde types fluorkoolstoffen in koel-vloeistoffen voor elektronische systemen ^{II} (CAT1 COO6.d.1.b en COO6.d.1.c)	165.995,74	Israël	Beperking van eindgebruikers
Materialen voor het beperken van de zichtbaarheid, geschikt voor gebruik in (subsystemen van) raketten of onbemande luchtvaartuigen ^{III} (CAT1 C101)	150.000,00	Hong Kong	Beperking van eindgebruikers
Materialen voor het beperken van de zichtbaarheid, geschikt voor gebruik in (subsystemen van) raketten of onbemande luchtvaartuigen (CAT1 C101)	240.000,00	India	Beperking tot 19 eindgebruikers
Dimethylamine ^{IV} (CAT1 C350.16)	80.000,00	Argentinië, Zuid-Korea	Beperking van eindgebruikers
Natriumcyanide ^V (CAT1 C350.45)	4.549.380,00	Burkina Faso, Eritrea	Beperking van eindgebruikers
Natriumcyanide (CAT1 C350.45)	402.600,00	Burkina Faso	Beperking tot 1 eindgebruiker
Natriumcyanide (CAT1 C350.45)	13.420.000,00	Egypte, Ethiopië, Ghana, Mauritanië, Namibië, Zuid-Afrika	Beperking van eindgebruikers

I Frequenties hoger dan 2×10^8 Hz doch lager dan 3×10^{12} Hz

II Fluorkoolstoffen in koelvloeistoffen voor elektronische systemen met minstens 85 gewichtspercenten van perfluoralkylaminen (COO6.d.1.b) en perfluorcycloalkanen (COO6.d.1.c)

III Materialen voor het beperken van de zichtbaarheid zoals de radarreflectie, het ultraviolet/infrarood of akoestische beeld, anders dan de materialen bedoeld in 1COO1, geschikt voor het gebruik in raketten, subsystemen van raketten of onbemande luchtvaartuigen, bedoeld in OAO12

IV Dimethylamine is een kleurloos, brandbaar gas dat gebruikt kan worden voor de aanmaak van chemische wapens (bijvoorbeeld het zenuwgas Tabun)

V Natriumcyanide is een erg giftige, kleurloze natriumzout dat onder andere gebruikt wordt in de mijnbouw, maar kan ook worden aangewend voor de aanmaak van chemische wapens (zoals bijvoorbeeld het Sarin-gas)

Natriumcyanide (CAT1 C350.45)	6.710.000,00	Botswana, Zimbabwe	Beperking van eindgebruikers
Symmetrisch algoritme met een sleutellengte van meer dan 56 bits ^I (CAT5 A002.a.1.a)	36.970,00	Algerije	Beperking van eindgebruikers
Symmetrisch algoritme met een sleutellengte van meer dan 56 bits (CAT5 A002.a.1.a) en programmatuur voor informatiebeveiliging (CAT5 D002)	2.000.000,00	Pakistan	Beperking van eindgebruikers
Symmetrisch algoritme met een sleutellengte van meer dan 56 bits (CAT5 A002.a.1.a) en programmatuur voor informatiebeveiliging (CAT5 D002.c)	5.000.000,00	Belize, Botswana, Brunei, Burkina Faso, Indonesië, Ivoorkust, Jemen, Libanon, Zimbabwe	Beperking van eindgebruikers
Symmetrisch algoritme met een sleutellengte van meer dan 56 bits (CAT5 A002.a.1.a) en programmatuur voor informatiebeveiliging (CAT5 D002.c.1)	10.000.000,00	Egypte, Libanon	Beperking van eindgebruikers

4.2.3 Bestemming van de producten voor tweeërlei gebruik

In deze sectie overlopen we per type product de bestemming van de producten voor tweeërlei gebruik waarvoor in 2010 individuele en globale exportlicenties werden uitgereikt.

4.2.3.1 Nucleaire goederen (CATo)

In 2010 werden 8 **individuele vergunningen** uitgereikt voor de export van “nucleaire goederen” (CATo). Deze vergunningen met een gezamenlijke waarde van 845.659 euro hadden, net als de voorgaande jaren, betrekking op de export van productieapparatuur voor kernreactoren en op de export van nucleaire materialen. Het betreft meer bepaald individuele exportlicenties voor:

- uitrusting voor fabrieken speciaal ontworpen voor de vervaardiging van splijtstofelementen voor kernreactoren (B005) bestemd voor Rusland
- speciale splijtstoffen (C002) bestemd voor India en Zuid-Korea
- deuterium/zwaar water^{II} (C003) bestemd voor Wit-Rusland
- een combinatie van natuurlijk/verarmd uraan of thorium (C001) en speciale splijtstoffen (C002) naar Taiwan en India

I Systemen, apparatuur, voor specifieke toepassingen bestemde samenstellingen, modules of geïntegreerde schakelingen ten behoeve van informatiebeveiliging, ontworpen of aangepast voor het hanteren van cryptografie met gebruikmaking van digitale technieken ter uitvoering van cryptografische functies, met uitzondering van authenticatie en digitale handtekening.

II Deuterium is een isotoop van waterstof met een deutron als atoomkern. Zwaar water (deuteriumoxide) kan gebruikt worden in kerncentrales bij de splitsing van uranium, maar kan ook gebruikt worden voor de productie van waterstofbommen.

Tabel 7: Aantal en waarde van individuele uitvoervergunningen voor CATo naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CATo	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	0	–	
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	1	834.755,72	
- Uitrusting voor fabrieken speciaal ontworpen voor de vervaardiging van splijtstofelementen voor kernreactoren (Boo5)	1	834.755,72	Rusland
C: Materialen	7	10.903,41	
- Speciale splijtstoffen (Coo2) ^I	2	3.790,00	India, Zuid-Korea
- Deuterium (Coo3) ^{II}	3	1.653,41	Wit-Rusland
- Natuurlijk uraan, verarmd uraan of bepaalde vormen van thorium (Coo1) en speciale splijtstoffen (Coo2)	2	5.460,00	India en Taiwan
D: Programmatuur	0	–	
E: Technologie	0	–	
Totaal	8	845.659,13	

Verder werden ook twee **globale vergunningen** uitgereikt voor de export van deuterium/zwaar water (Coo3). Een van deze globale vergunningen had 15 bestemmingslanden wereldwijd, bij de andere globale vergunning mogen deze materialen uitgevoerd worden naar alle civiele eindgebruikers in Maleisië. In deze twee globale vergunningen werden geen beperkingen met betrekking tot eindgebruikers opgelegd door de Vlaamse overheid. Het deuterium/zwaar water mag dus naar alle civiele bestemmingen van deze 16 bestemmingslanden worden uitgevoerd.

Tabel 8: Aantal en waarde van globale uitvoervergunningen voor CATo naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CATo	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	0	–	
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	0	–	
C: Materialen	2	105.000,00	
- Deuterium, zwaar water (deuteriumoxide) en andere deuteriumverbindingen en bepaalde mengsels en oplossingen die deuterium bevatten (Coo3)	2	105.000,00	Maleisië en 15 andere landen ^{III}
D: Programmatuur	0	–	
E: Technologie	0	–	
Totaal	2	105.000,00	

^I Onder deze categorie vallen de splijtstoffen plutonium-239, uraan-233, "uraan verrijkt in de isotopen 235 of 233", en elk materiaal dat het voorgaande bevat.

^{II} Deuterium, zwaar water (deuteriumoxide) en andere deuteriumverbindingen en bepaalde mengsels en oplossingen die deuterium bevatten

^{III} Algerije, Brazilië, China, Hongkong, India, Marokko, Montenegro, Rusland, Singapore, Taiwan, Tunesië, Turkije, Servië, Zuid-Afrika en Zuid-Korea

4.2.3.2 Speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1)

In 2010 werden 69 vergunningen uitgereikt voor de export van “speciale materialen en aanverwante apparatuur” (CAT1).

Het afgelopen jaar werden in totaal 36 **individuele vergunningen** uitgereikt voor de export van deze *dual-use* producten. Het gaat daarbij om de export van een vrij breed gamma van materialen. Het betreft vergunningen voor de export van:

- materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (COO1.a) bestemd voor India en Turkije
- materialen voor het beperken van de zichtbaarheid (C1O1) bestemd voor India, Turkije en de V.A.E.
- specifieke smeermiddelen (COO6.b.1) bestemd voor Iran
- 7 types van chemische stoffen geschikt zijn voor het vervaardigen van toxische stoffen voor bestemmingen in acht landen waaronder Israël, India en Oekraïne
- bepaalde bacteriën (C354.b) bestemd voor Iran en Zuid-Korea
- methyldiethanolamine (C45O.b.8)^I bestemd voor acht landen waaronder Iran en Libië
- combinatie van beryllium (C23O)^{II}, zirkonium (C234)^{III} en chemische stoffen geschikt zijn voor het vervaardigen van toxische stoffen (C35O) bestemd voor Syrië.

Naast deze materialen werden ook individuele vergunningen uitgereikt voor de export van specifieke inspectieapparatuur (BOO1.f.1) bestemd voor Rusland, en kogelvrije kledij die niet aan militaire specificaties voldoet (AOO5) bestemd voor Maleisië.

-
- I Methyldiethanolamine is een voorloper van een giftige chemische stof. Het is een heldere, kleurloze tot lichtgele vloeistof, die volledig mengbaar is met water en een ammoniakgeur heeft.
- II Beryllium is een erg giftig scheikundig element en kan aangewend worden voor de ontwikkeling van kernwapens.
- III Zirkonium is een scheikundig element dat gebuikt kan worden voor atmosferische testen met kernwapens

Tabel 9: Aantal en waarde van individuele uitvoervergunningen voor CAT1 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CAT1	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	1	5.340,00	
- Kogelvrije kledij en onderdelen (A005) ^I	1	5.340,00	Maleisië
B: Test-, inspectie- en productie-apparatuur	2	760.000,00	
- Inspectieapparatuur die gebruik maakt van niet destructieve technieken en ontworpen is voor composieten (B001.f.1) ^{II}	2	760.000,00	Rusland
C: Materialen	32	11.872.050,91	
- Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (C001.a) ^{III}	4	309.120,20	India (2x), Turkije (2x)
- Smeermiddelen (C006.b.1) ^{IV}	1	5.871,67	Iran
- Materialen voor het beperken van de zichtbaarheid (C101) ^V	4	302.003,37	India, Turkije (2x) en V.A.E.
- Fosforoxychloride (C350/2)	1	85.000,00	India
- Thionylchloride (C350/9)	1	151,68	Oekraïne
- Waterstoffluoride (C350/24)	1	29.861,19	Saoedi-Arabië
- Natriumfluoride (C350/43)	2	6.030,00	DRC en Ivoorkust
- Natriumcyanide (C350/45)	1	1.262,50	Ivoorkust
- Triethanolamine (C350/46)	4	130.898,60	DRC, Israël, Nigeria en Saoedi-Arabië
- Natriumsulfide (C350/50)	1	179,00	Jordanië

- I Kogelvrije kledij, en speciaal ontworpen onderdelen, anders dan vervaardigd volgens militaire normen of specificaties of gelijkwaardige prestatienormen
- II Inspectieapparatuur welke gebruik maakt van niet destructieve technieken (NDT), welke speciaal ontworpen is voor composieten, als hieronder:
- röntgentomografiesystemen voor het driedimensionaal opsporen van gebreken
 - ultrasone inspectieapparatuur met numerieke besturing, waarvan de bewegingen voor het positioneren van zenders of ontvangers gelijktijdig in vier of meer richtingen zijn gecoördineerd en geprogrammeerd, om de driedimensionale contouren van het te inspecteren onderdeel te volgen
- III Materialen voor het absorberen van frequenties hoger dan 2×10^8 Hz doch lager dan 3×10^{12} Hz
- IV Smeermiddelen met als voornaamste bestanddeel fenyleen- of alkylfenyleenethers of thio-ethers, of mengsels daarvan, welke meer dan twee ether- of thio-ethergroepen bevatten of combinaties daarvan
- V Zoals bijvoorbeeld radarreflectie, ultraviolet/infrarood of akoestisch beeld

Subcategorie van CAT1	Aantal	Waarde	Bestemming
- Bepaalde bacteriën (C354.b) ^I	2	714,00	Iran en Zuid-Korea
- Methyldiethanolamine (C450.b.8)	10	11.000.958,70	Algerije, Iran, Jemen, Koeweit, Libië, Nigeria (3x), Taiwan en Turkmenistan
D: Programmatuur	0	–	
E: Technologie	0	–	
Combinatie	1	912,94	
- Combinatie van beryllium (C230) ^{II} , zirkonium (C234) ^{III} en chemische stoffen geschikt zijn voor het verwaarden van toxische stoffen (C350)	1	912,94	Syrië
Totaal	36	12.638.303,85	

Voor de export van speciale materialen en aanverwante apparatuur werden opvallend veel **globale vergunningen** uitgereikt. Deze 34 globale vergunningen hebben met 143,0 miljoen euro bovendien een hoge totaalwaarde. De vergunningen worden opgelijst in tabel 10.

Tabel 10: Aantal en waarde van globale uitvoervergunningen voor CAT1 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CAT1	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	0	–	
B: Test-, inspectie- en productie-apparatuur	0	–	
C: Materialen	29	109.971.548,74	
- Materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven (C001.a) ^{IV}	6	900.000,00	Hongkong (4x), Japen, Oekraïne, Rusland, Singapore, Turkije en Zuid-Afrika

- I Bacteriën, natuurlijk, versterkt of gemodificeerd, in de vorm van "geïsoleerde levende culturen" of als materiaal dat opzettelijk met dergelijke culturen is geïnoculeerd of besmet, als hieronder:
- 1 Xanthomonas albilineans
 - 2 Xanthomonas campestris pv. citri., met inbegrip van stammen, aangeduid als Xanthomonas campestris pv. citri types A, B, C, D, E of anderszins ingedeeld als Xanthomonas citri, Xanthomonas campestris pv. aurantifolia of Xanthomonas campestris pv. citrumelo
 - 3 Xanthomonas oryzae pv. Oryzae (Pseudomonas campestris pv. Oryzae)
 - 4 Clavibacter michiganensis subsp. Sepedonicus (Corynebacterium michiganensis subsp. Sepedonicum of Corynebacterium Sepedonicum)
 - 5 Ralstonia solanacearum Rassen 2 en 3 (Pseudomonas solanacearum Rassen 2 en 3 of Burkholderiasolanacearum Rassen 2 en 3)
- II Beryllium, als hierna: metaal, legeringen die meer dan 50 gewichtspercenten beryllium bevatten, berylliumverbindingen, fabricaten daarvan en afval of schroot van deze stoffen
- III Zirkonium met een hafniumgehalte van minder dan 1 gewichtsdeel hafnium op 500 gewichtsdelen zirkonium, als hierna: metaal, legeringen die meer dan 50 gewichtspercenten zirkonium bevatten, verbindingen, fabricaten daarvan, afval of schroot van deze stoffen
- IV Materialen voor het absorberen van frequenties hoger dan 2×10^8 Hz doch lager dan 3×10^{12} Hz

- Fluorkoolstoffen in koelvloeistoffen voor elektronische systemen (C006.d) ^I	5	34.594.959,74	Israël, Kroatië, Rusland, Singapore ^{II} en Zuid-Korea
- Materialen voor het beperken van de zichtbaarheid (C101) ^{III}	2	390.000,00	Hongkong en India
- Dimethylamine (C350/16)	1	80.000,00	Argentinië en Zuid-Korea
- Natriumcyanide (C350/45)	8	54.297.320,00	16 landen ^{IV}
- Combinatie van dimethylamine (C350/16) en dimethylamine hydrochloride (C350/20)	1	4.400.000,00	34 landen ^V
- Combinatie van kaliumcyanide (C350/40) en natriumcyanide (C350/45)	2	5.763.019,04	Taiwan en Turkije
- Aflatoxinen (C351.d.11)	1	26.250,00	Zuid-Afrika
- Methyl-diethanolamine (C450.b.8)	2	9.520.000,00	39 landen ^{VI}
D: Programmatuur	0	-	
E: Technologie	0	-	
Combinatie	5	32.965.000,00	
- Combinatie van triethanolamine (C350/46) en methyl-diethanolamine (C450.b.8)	2	32.845.000,00	11 landen ^{VII}
- Overige combinaties	3	120.000,00	15 landen ^{VIII}
Totaal	33	142.936.548,78	

- I Fluorkoolstoffen in koelvloeistoffen voor elektronische systemen met de volgende eigenschappen:
- minstens 85 gewichtspersenten van de volgende stoffen of mengsels daarvan:
 - monomeren van perfluorpolyalkylether-triazinen of perfluoralifatische ethers
 - perfluoralkylaminen
 - perfluorcycloalkanen
 - perfluoralkanen
 - een dichtheid van 1,5 g/ml of meer bij 298 K (25 °C)
 - vloeibaar bij 273 K (0 °C); en
 - minstens 60 gewichtspersenten fluor
- II De landen van eindgebruik bij vergunning naar Singapore zijn: China, Filippijnen, Hongkong, Indonesië, India, Maleisië, Singapore, Taiwan, Thailand en Zuid-Korea
- III Zoals bijvoorbeeld radarreflectie, ultraviolet/infrarood of akoestisch beeld
- IV Bolivia, Botswana, Burkina Faso (2x), Chili, Egypte, Eritrea, Ethiopië, Ghana, Groenland, Mauritanië, Mexico, Namibië, Peru, Rusland, Zimbabwe en Zuid-Afrika
- V Argentinië, Bolivia, Brazilië, Brunei, Chili, China, Colombia, Costa Rica, Cuba, Ecuador, Filippijnen, India, Indonesië, Israël, Maleisië, Marokko, Mexico, Nicaragua, Oekraïne, Paraguay, Rusland, Saoedi-Arabië, Singapore, Servië-Montenegro, Singapore, Taiwan, Thailand, Tunesië, Turkije, Uruguay, Venezuela, Vietnam, Zuid-Afrika en Zuid-Korea.
- VI Algerije, Amerikaanse Maagdeneilanden, Argentinië, Bahrein (2x), Bolivia, Brazilië, Brunei, Chili, China, Colombia, Cuba, Ecuador, Filippijnen, India, Indonesië, Libië, Mexico, Montenegro, Nederlandse Antillen, Oekraïne, Oman, Paraguay, Peru, Qatar (2x), Rusland (2x), Saoedi-Arabië (2x), Servië, Singapore, Thailand, Trinidad en Tobago, Tunesië, Turkije, Uruguay, Venezuela, V.A.E., Vietnam, Zuid-Afrika, Zuid-Korea en Zwitserland.
- VII Algerije, India, Kazakstan, Koeweit, Maleisië, Oekraïne, Qatar, Rusland, Turkije (2x), V.A.E. en Zuid-Korea
- VIII Het betreft vergunningen voor:
- de combinatie van C011, C111, C117, C231, C350, C351 en C450 (40.000 euro) bestemd voor Algerije, Brazilië, China, Marokko, Montenegro, Rusland, Servië, Singapore, Tunesië, Turkije, Zuid-Afrika en Zuid-Korea
 - de combinatie van C111, C231, C350 en C351 (45.000 euro) bestemd voor Hongkong en Taiwan.
 - de combinatie van C011, C111, C117, C350, C351 en C450 (35.000 euro) bestemd voor India

Bij 14 van de 34 globale vergunningen voor speciale materialen en aanverwante apparatuur werd een beperking van de eindgebruikers opgelegd:

- de zes vergunningen voor de export van *materialen voor het absorberen van elektromagnetische golven* (COO1.a). Bovendien hebben de vier globale vergunningen voor deze materialen die bestemd zijn voor Hongkong telkens eindgebruikers in een derde land: driemaal in China en eenmaal in Australië.
- de twee vergunningen voor de export van *materialen voor het beperken van de zichtbaarheid* (C1O1) naar Hongkong en India
- de vergunning voor *dimethylamine* (C35O/16) naar Argentinië en Zuid-Korea
- de vier vergunningen voor *natriumcyanide* (35O/45) naar in totaal 16 bestemmingslanden
- de vergunning van fluorkoolstoffen (COO6.d.1.b en COO6.d.1.c) naar Israël.

4.2.3.3 Materiaalbewerking (CAT2)

In 2010 werden 18 vergunningen uitgereikt voor de export van producten voor “materiaalbewerking” (CAT2).

Tabel 11: Aantal en waarde van individuele uitvoervergunningen voor CAT2 naar ‘overige’ landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CAT2	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	0	–	
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	8	1.847.170,36	
- Werktuigmachines voor draaien (BOO1.a) ⁱ	1	290.000,00	Mexico
- Distillatiekolommen of absorptiekolommen gemaakt van nikkel (B35O.e.5) en van zirkonium (B35O.e.8) ⁱⁱ	1	1.300.000,00	China
- Kleppen gemaakt van fluorpolymeren (B35O.g.2) ⁱⁱⁱ	4	14.920,36	Indonesië en Rusland (3x)
- Kleppen gemaakt van nikkel (B35O.g.4) ^{iv}	1	42.250,00	Maleisië
- Pompen gemaakt van fluorpolymeren (B35O.i.4) ^v	1	200.000,00	Maleisië
C: Materialen	0	–	
D: Programmatuur	2	42.649,00	
- Programmatuur voor het gebruik van materiaalbewerkingsapparatuur (D1O1) ^{vi}	2	42.649,00	India en Turkije
E: Technologie	0	–	
Combinatie	7	580.560,54	
Systemen en apparatuur voor het beproeven door middel van trillingen en componenten daarvoor (B116) ^{vii} en bijhorende programmatuur (D1O1)	7	580.560,54	India, Rusland (3x), Turkije en Zuid-Afrika (2x)
Totaal	17	2.470.379,90	

Op één uitzondering na werden voor de export van dit type van *dual-use* producten steeds **individuele vergunningen** uitgereikt. Zeven vergunningen hebben betrekking op onderdelen van chemische productieapparatuur. Het betreft vergunningen, met een gezamenlijke waarde van 1,6 miljoen euro, voor:

- distillatie- of absorptiekolommen gemaakt van nikkel (B350.e.5) en van zirkonium (B350.e.8) voor een bestemming in China
- fluorpolymeren kleppen (B350.g.2) bestemd voor Rusland en Indonesië
- nikkel kleppen (B350.g.4) voor een bestemming in Maleisië
- pompen gemaakt van fluorpolymeren (B350.i.4) voor een bestemming in Maleisië

Verder werd ook individuele vergunningen uitgereikt voor:

- werktuigmachines voor draaien (BOO1.a) voor een bestemming in Mexico
- beproevingsapparatuur (B116) en bijhorende programmatuur (D101) voor specifieke bestemmingen in Rusland, Zuid-Afrika en Turkije.
- programmatuur voor het gebruik van materiaalbewerkingsapparatuur (D101) voor een bestemming in India en een bestemming in Turkije

De **globale vergunning** die in 2010 werd uitgereikt heeft ook betrekking op de export van onderdelen van chemische productieapparatuur, meer bepaald specifieke distillatie- en/of absorptiekolommen naar 27 mogelijke bestemmingslanden (met een maximale waarde van 5 miljoen euro), zonder beperking op de eindgebruikers.

I	Werktuigmachines en combinaties daarvan, voor het verspanen (of snijden) van metalen, keramische materialen of composieten, die, volgens de technische specificaties van de fabrikant kunnen worden uitgerust met elektronische toestellen voor numerieke besturing en speciaal ontworpen onderdelen daarvoor
II	Het betreft distillatiekolommen of absorptiekolommen met een inwendige diameter van meer dan 0,1m, en voor gebruik in dergelijke distillatiekolommen of absorptiekolommen ontworpen vloeistofverdelers, dampverdelers of vloeistofcollectoren, waarvan alle oppervlakten die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt, gemaakt zijn van nikkel of legeringen die meer dan 40 gewichtspercenten nikkel bevatten (B350.e.5) en van zirkonium of zirkoniumlegeringen (B350.e.8)
III	Het betreft kleppen met een nominale afmeting van meer dan 10mm en de voor die kleppen ontworpen omhulsels (klephuisen) of voorgevormde binnenbekledingen, waarvan alle oppervlakten die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, (onder andere) gemaakt zijn van fluorpolymeren
IV	Het betreft kleppen met een nominale afmeting van meer dan 10mm en de voor die kleppen ontworpen omhulsels (klephuisen) of voorgevormde binnenbekledingen, waarvan alle oppervlakten die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt of zijn opgeslagen, (onder andere) gemaakt zijn van nikkel of legeringen die meer dan 40 gewichtspercenten nikkel bevatten
V	Het betreft pompen met een meervoudige afdichting en pompen zonder afdichting, met door de fabrikant opgegeven maximale pompsnelheid van meer dan 0,6m³ per uur, of vacuümpompen met door de fabrikant opgegeven maximale pompsnelheid van meer dan 5m³ per uur bij standaardtemperatuur (273 K (0°C)) en druk (101,3kPa), en voor gebruik in dergelijke pompen ontworpen omhulsels (pomphuisen), voorgevormde binnenbekledingen, schoepen, vleugelraden of straalpompeerdeelstukken, waarvan alle oppervlakten die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt, gemaakt zijn van fluorpolymeren
VI	Programmatuur speciaal ontworpen of aangepast voor het gebruik van apparatuur, bedoeld in 2B104, 2B105, 2B109, 2B116, 2B117 of 2B119 tot en met 2B122.
VII	Het betreft: <ul style="list-style-type: none"> a. systemen voor het beproeven door middel van trillingen, waarbij gebruik wordt gemaakt van terugkoppel- of gesloten-kringtechnieken en welke een digitale besturing bevatten, die geschikt zijn om een systeem te laten trillen met een versnelling gelijk aan of groter dan 10 g RMS (eff.) tussen 20 Hzen 2 kHz en die krachten gelijk aan of groter dan 50 kNr, met 'onbelaste tafel' gemeten kunnen overbrengen b. digitale besturingseenheden, in combinatie met speciaal ontworpen programmatuur voor het testen door middel van trillingen, met een real-time-regelbandbreedte van meer dan 5 kHz en ontworpen voor gebruik met de systemen, bedoeld in CAT2 B116.a

Tabel 12: Aantal en waarde van globale uitvoervergunningen voor CAT2 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CAT2	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	0	-	
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	1	5.000.000,00	27 landen ^{II}
- Distillatiekolommen of absorptiekolommen (B350.e) ^I	1	5.000.000,00	
C: Materialen	0	-	
D: Programmatuur	0	-	
E: Technologie	0	-	
Combinatie	0	-	
Totaal	1	5.000.000,00	

4.2.3.4 Elektronica (CAT 3)

In 2010 werden 6 **individuele vergunningen** uitgereikt voor de export van *dual-use* elektronica (CAT3). Vijfmaal betreft het de export van *resists*^{III} voor een Israëlische bestemming: vier individuele vergunningen hebben betrekking op bepaalde types van positieve *resists* die werden ontworpen voor halfgeleiderlithografie (COO2.a) en één vergunning heeft betrekking op *resists* die optimaal geschikt zijn voor beeldvorming aan het oppervlak (COO2.d). Samen hebben deze vijf vergunning betrekking op de export van *resists* ter waarde van 8,4 miljoen euro.^{IV} Een laatste individuele exportlicentie heeft betrekking op de export van elektronische technologie (EOO1), ter waarde van 11,4 miljoen euro, bestemd voor een bestemming in China.

-
- I Het betreft distillatiekolommen of absorptiekolommen met een inwendige diameter van meer dan 0,1m, en voor gebruik in dergelijke distillatiekolommen of absorptiekolommen ontworpen vloeistofverdelers, dampverdelers of vloeistofcollectoren, waarvan alle oppervlakten die in direct contact komen met de chemicaliën die worden verwerkt, gemaakt zijn van één of meer van de beschreven materialen.
- II Albanië, Algerije, Bosnië-Herzegovina, Brunei, Egypte, Indonesië, India, IJsland, Jordanië, Koeweit, Libië, Macedonië, Marokko, Montenegro, Nieuw-Caledonië, Oekraïne, Oman, Qatar, Rusland, Saoedi-Arabië, Singapore, Taiwan, Tunesië, Turkije, Vietnam, Zuid-Afrika en Zuid-Korea.
- III *Resists* zijn producten die gebruikt worden bij het ontwikkelen van elektronische chips.
- IV Ook de voorgaande jaren werd voor gelijkaardige bedragen vergunningen uitgereikt voor de export van dergelijke producten naar Israël.

Tabel 13: Aantal en waarde van individuele uitvoervergunningen voor CAT3 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie CAT3	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	0	–	
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	0	–	
C: Materialen	5	8.444.018,33	
- Bepaalde types van positieve resists ontworpen voor halfgeleiderlithografie (Coo2.a) ^I	4	7.515.200,00	Israël
- Resists die optimaal geschikt zijn gemaakt voor beeldvorming aan het oppervlak (Coo2.d) ^{II}	1	928.818,33	Israël
D: Programmatuur	0	–	
E: Technologie	1	11.407.000,00	
- Technologie (Eoo1)	1	11.407.000,00	China
Totaal	6	19.851.018,33	

Verder werden in 2010 ook twee **globale vergunningen** uitgereikt voor de export van *dual-use* elektronica. Enerzijds een globale vergunning voor positieve *resists* voor halfgeleiderlithografie naar alle civiele bestemmingen in Rusland. Anderzijds een globale vergunning voor geïntegreerde schakelingen en verwante technologie met 27 mogelijke bestemmingslanden wereldwijd, zonder beperking op civiele eindgebruikers.

I Positieve *resists* ontworpen voor halfgeleiderlithografie, die optimaal geschikt zijn gemaakt voor gebruik bij golflengten van minder dan 245nm

II Alle *resists* die optimaal geschikt zijn gemaakt voor beeldvorming aan het oppervlak, met inbegrip van gesilyleerde *resists*

Tabel 14: Aantal en waarde van globale uitvoervergunningen voor CAT3 naar ‘overige’ landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie CAT3	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	0	-	
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	0	-	
C: Materialen	1	167.750,00	
- Bepaalde types van positieve resists ontworpen voor halfgeleiderlithografie (C002.a) ^I	1	167.750,00	Rusland
D: Programmatuur	0	-	
E: Technologie	0	-	
Combinatie	1	6.000.000,00	
- Bepaalde op bestelling geïntegreerde schakelingen (A001.a.10) ^{II} en technologie (E001)	1	6.000.000,00	27 landen ^{III}
Totaal	2	6.167.750,00	

4.2.3.5 Computers (CAT4)

Voor *dual-use* producten die behoren tot de categorie “computers” (CAT4) werden in 2010, net als in de voorgaande jaren, geen vergunningen uitgereikt in Vlaanderen. Onder deze categorie van *dual-use* producten vallen onder andere verschillende zeer specifieke computers en aanverwante programmatuur en technologie.

4.2.3.6 Telecommunicatie en informatiebeveiliging (CAT 5)

Voor de export van *dual-use* producten uit de categorie “telecommunicatie en informatiebeveiliging” (CAT5) werden in 2010 verschillende individuele en globale vergunningen uitgereikt door de Vlaamse overheid.

In totaal werden 9 **individuele vergunningen**, met een gezamenlijke waarde van 5,5 miljoen euro, uitgereikt voor *dual-use* elektronica in 2010. Het betreft:

- een vergunning voor cryptografische systemen (A002.a.1) bestemd voor Turkije
- drie vergunningen voor de export van symmetrische algoritmen voor cryptografische systemen (A002.a.1.a) naar Pakistan

-
- I Positieve resists ontworpen voor halfgeleiderlithografie, die optimaal geschikt zijn gemaakt voor gebruik bij golflengten van minder dan 245nm
- II Op bestelling geïntegreerde schakelingen waarbij ofwel de functie ofwel de embargostatus van de apparatuur waarin de geïntegreerde schakelingen zullen worden toegepast, niet aan de fabrikant bekend is, met een of meer van de volgende kenmerken:
- meer dan 1.500 in/uitgangspunten
 - een typische voortplantingsvertragingstijd van de basispoort van minder dan 0,02 ns, of
 - werkfrequentie hoger dan 3,0 GHz
- III Algerije, Argentinië, Brazilië, China, Costa Rica, Egypte, Filippijnen, Hongkong, India, Indonesië, Koeweit, Kroatië, Maleisië, Mexico, Oekraïne, Peru, Rusland, Saoedi-Arabië, Servië, Singapore, Taiwan, Tunesië, Turkije, Uruguay, Venezuela, Zuid-Afrika en Zuid-Korea.

- drie individuele vergunningen voor de export van programmatuur (Doo2.a) naar Ivoorkust
- een vergunning voor specifieke programmatuur (Doo2.c.1) naar Ivoorkust
- een vergunning voor de export van symmetrische algoritmen voor cryptografische systemen (Aoo2.a.1.a) en bijhorende specifieke programmatuur (Doo2.c) bestemd voor een bestemming in Rusland.

Tabel 15: Aantal en waarde van individuele uitvoervergunningen voor CAT5 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CAT5	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	4	85.269,20	
- Systemen, apparatuur en onderdelen ontworpen of aangepast voor het hanteren van cryptografie (Aoo2.a.1) ^I	1	25.000,00	Turkije
- Symmetrische algoritme met een sleutelengte van meer dan 56 bits (Aoo2.a.1.a)	3	60.269,20	Pakistan
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	0	-	
C: Materialen	0	-	
D: Programmatuur	4	5.226.236,52	
- Programmatuur (Doo2.a) ^{II}	3	4.176.236,52	Ivoorkust
- Specifieke programmatuur (Doo2.c.1) ^{III}	1	1.050.000,00	Ivoorkust
E: Technologie	0	-	
Combinatie	1	152.303,00	
- Symmetrische algoritme met een sleutelengte van meer dan 56 bits (Aoo2.a.1.a) en bijhorende specifieke programmatuur (Doo2.c)	1	152.303,00	Rusland
Totaal	9	5.463.808,72	

- ^I Systemen, apparatuur, voor specifieke toepassingen bestemde samenstellingen, modules of geïntegreerde schakelingen ten behoeve van informatiebeveiliging, ontworpen of aangepast voor het hanteren van cryptografie met gebruikmaking van digitale technieken ter uitvoering van cryptografische functies, met uitzondering van authenticatie en digitale handtekening
- ^{II} Programmatuur, speciaal ontworpen of aangepast voor de ontwikkeling, de productie of het gebruik van apparatuur bedoeld in 5Aoo2 of van programmatuur bedoeld in 5Doo2.c
- ^{III} Specifieke programmatuur (Doo2.c), als hieronder
1. Programmatuur die de kenmerken heeft of de functies uitoefent of simuleert van de apparatuur, bedoeld in 5Aoo2
 2. Programmatuur voor het certificeren van programmatuur, bedoeld in 5Doo2.c.1

Voor *dual-use* producten voor informatiebeveiliging werden in 2010 ook opvallend veel **globale vergunningen** uitgereikt. In totaal werden het afgelopen jaar 12 globale vergunningen uitgereikt met een gezamenlijke waarde van 323,1 miljoen euro. Het betreft net als bij de individuele vergunningen, vergunningen voor de export van cryptografische systemen en/of verwante programmatuur. Bij drie vergunningen werd slechts één bestemmingsland opgegeven (Algerije, Pakistan en Rusland), de overige globale vergunningen hadden twee tot 74 mogelijke bestemmingslanden. Bij vier globale vergunningen werd een beperking opgelegd naar de eindgebruikers van deze producten voor informatiebeveiliging, namelijk bij de vergunning van:

- symmetrische algoritmen voor cryptografische systemen (AOO2.a.1.a) met als land van bestemming Algerije
- symmetrische algoritmen voor cryptografische systemen (AOO2.a.1.a) en programmatuur (DOO2) met als land van bestemming Pakistan
- cryptografische systemen (AOO2.a.1) en bijhorende specifieke programmatuur (DOO2.c.1) met als landen van bestemming Egypte en Libanon
- symmetrische algoritmen voor cryptografische systemen (AOO2.a.1.a) en bijhorende specifieke programmatuur (DOO2.c) met 9 bestemmingslanden.^I

Bij de 8 overige globale vergunningen werden geen beperkingen van de eindgebruikers opgelegd. Dit betekent dat de Vlaamse exporteurs die deze globale vergunningen kregen bepaalde informatiebeveiligingsproducten mogen exporteren naar alle civiele bestemmingen in meer dan 80 landen wereldwijd^{II}, waaronder China, Kirgizië, Libië en Rusland.

I Belize, Botswana, Brunei, Burkina Faso, Indonesië, Ivoorkust, Jemen, Libanon en Vietnam.

II Albanië, Algerije, Andorra, Argentinië, Armenië, Azerbeidzjan, Bahrein, Bangladesh, Bolivia, Bosnië-Herzegovina, Brazilië, Brunei, Burkina Faso, Burundi, Cambodja, Chili, China, Colombia, Costa Rica, Cuba, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Egypte, El Salvador, Faeröer, Filipijnen, Frans Polynesië, Georgië, Guatemala, Guyana, Hongkong, IJsland, India, Indonesië, Jamaica, Jordanië, Kazakstan, Kenia, Kirgizië, Koeweit, Kroatië, Libanon, Libië, Liechtenstein, Macao, Macedonië, Maldiven, Maleisië, Marokko, Mexico, Monaco, Montenegro, Nederlandse Antillen, Nicaragua, Nigeria, Nieuw-Caledonië, Oekraïne, Oman, Panama, Papoea-Nieuw-Guinea, Peru, Puerto Rico, Qatar, Reunion, Rusland, Saoedi-Arabië, Senegal, Servië, Singapore, Sri Lanka, Suriname, Taiwan, Thailand, Togo, Trinidad en Tobago, Tunesië, Turkije, Uruguay, Venezuela, Verenigde Arabische Emiraten, Vietnam, Zambia, Zuid-Afrika en Zuid-Korea

Tabel 16: Aantal en waarde van globale uitvoervergunningen voor CAT5 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CAT5	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	1	36.970,00	
- Symmetrische algoritme met een sleutelengte van meer dan 56 bits (AOO2.a.1.a)	1	36.970,00	Algerije
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	0	–	
C: Materialen	0	–	
D: Programmatuur	2	25.015.000,00	
- Specifieke programmatuur (DOO2.c.1) ^I	2	25.015.000,00	
E: Technologie	0	–	
Combinatie	9	298.000.000,00	
- Symmetrische algoritme met een sleutelengte van meer dan 56 bits (AOO2.a.1.a) en programmatuur (DOO2)	1	2.000.000,00	Pakistan
- Systemen, apparatuur en onderdelen ontworpen of aangepast voor het hanteren van cryptografie (AOO2.a.1) ^{II} en specifieke programmatuur (DOO2.c.1) ^{III}	1	10.000.000,00	Egypte en Libanon
- Symmetrische algoritme met een sleutelengte van meer dan 56 bits (AOO2.a.1.a) en bijhorende specifieke programmatuur (DOO2.c)	7	286.000.000,00	88 landen ^{IV}
Totaal	12	323.051.970,00	

- I Programmatuur die de kenmerken heeft of de functies uitoefent of simuleert van de apparatuur, bedoeld in 5AOO2
- II Systemen, apparatuur, voor specifieke toepassingen bestemde samenstellingen, modulen of geïntegreerde schakelingen ten behoeve van informatiebeveiliging, ontworpen of aangepast voor het hanteren van cryptografie met gebruikmaking van digitale technieken ter uitvoering van cryptografische functies, met uitzondering van authenticatie en digitale handtekening
- III Specifieke programmatuur (DOO2.c), als hieronder
3. Programmatuur die de kenmerken heeft of de functies uitoefent of simuleert van de apparatuur, bedoeld in 5AOO2
4. Programmatuur voor het certificeren van programmatuur, bedoeld in 5DOO2.c.1
- IV Albanië, Algerije, Andorra, Argentinië, Armenië, Azerbeidzjan, Bahrein, Bangladesh, Belize, Bolivia, Bosnië-Herzegovina, Botswana, Brazilië, Brunei, Burkina Faso, Burundi, Cambodja, Chili, China, Colombia, Costa Rica, Cuba, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Egypte, El Salvador, Faeröer, Filippijnen, Frans Polynesië, Georgië, Guatemala, Guyana, Hongkong, IJsland, India, Indonesië, Ivoorkust, Jamaica, Jemen, Jordanië, Kazakstan, Kenia, Kirgizië, Koeweit, Kroatië, Libanon, Libië, Liechtenstein, Macao, Maldiven, Maleisië, Marokko, Macedonië, Mexico, Monaco, Montenegro, Nederlandse Antillen, Nicaragua, Nieuw-Caledonië, Nigeria, Oekraïne, Oman, Panama, Papoe-Nieuw-Guinea, Peru, Puerto Rico, Qatar, Reunion, Rusland, Saoedi-Arabië, Senegal, Servië, Singapore, Sri Lanka, Suriname, Taiwan, Thailand, Togo, Tunesië, Turkije, Uruguay, Venezuela, Verenigde Arabische Emiraten, Vietnam, Zambia, Zuid-Afrika en Zuid-Korea.

4.2.3.7 Sensoren en lasers (CAT6)

In 2010 werden 10 **individuele vergunningen**, met een gezamenlijke waarde van 1,4 miljoen euro, uitgereikt voor de export van systemen, apparatuur en onderdelen van sensoren en lasers (CAT6):

- zeven vergunningen hebben betrekking op de export van *focal plane arrays*^I (AOO2.a.1.d). Zesmaal was Hongkong het land van bestemming van deze producten, maar bevond de eindgebruiker zich in een derde land (Zuid-Korea, China en Taiwan). Bij één vergunning waren de producten rechtstreeks bestemd voor een gebruiker in India.
- twee vergunningen werden uitgereikt voor beeldcamera's met *focal plane arrays* (AOO3.b.4.a) voor een bestemming in Taiwan en Saoedi-Arabië.
- een vergunning had betrekking op een bepaald type van lasers (AOO5.a.6.b) die bestemd zijn voor een gebruiker in India

Tabel 17: Aantal en waarde van individuele uitvoervergunningen voor CAT6 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Categorie materieel	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	10	1.441.176,78	
- Focal plane arrays (AOO2.a.1.d) ^{II}	7	885.220,78	Hongkong (6x) ^{III} en India
- Beeldcamera's met focal plane arrays (AOO3.b.4.a) ^{IV}	2	376.256,00	Taiwan en Saoedi-Arabië
- Bepaald type van lasers (AOO5.a.6.b) ^V	1	179.700,00	India
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	0	–	
C: Materialen	0	–	
D: Programmatuur	0	–	
E: Technologie	0	–	
Totaal	10	1.441.176,78	

Naast deze individuele vergunningen, werd in 2010 ook een **globale vergunning** uitgereikt voor sensoren en lasers. De Vlaamse exporteur kreeg van de overheid de toestemming om voor een waarde van maximum 15 miljoen euro beeldcamera's met *focal plane arrays* (AOO3.b.4.b) uit te voeren naar alle civiele bestemmingen in 7 bestemmingslanden.

-
- I Focal plane arrays zijn een bepaald type van ontvangers die gebruikt worden voor warmtebeeldcamera's.
- II Voor gebruik in de ruimte gekwalificeerde focal plane arrays met meer dan 2 048 elementen per array en een grootste gevoeligheid bij een golflengte van meer dan 300 nm doch niet meer dan 900 nm
- III De landen van eindgebruik bij vergunningen naar Hongkong zijn: China (2x), Taiwan (1x) en Zuid-Korea (3x)
- IV Beeldcamera's met focal plane arrays als bedoeld in 6AOO2.a.3.a. t/m 6AOO2.a.3.e
- V Niet afstembare lasers met continu golf (CW) met een golflengte aan de uitgang van meer dan 975nm doch niet meer dan 1.150 nm en met verschillende transversale modi, met een van de volgende kenmerken:
1. een 'wall-plug efficiency' van meer dan 18% en een uitgangsvermogen van meer dan 500W; of
 2. een uitgangsvermogen van meer dan 2kW

Tabel 18: Aantal en waarde van globale uitvoervergunningen voor CAT6 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Categorie materieel	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	1	15.000.000,00	
- Beeldcamera's met focal plane arrays (A003.b.4.b) ^I	1	15.000.000,00	Argentinië, Brazilië, Oekraïne, Rusland, Turkije, Zuid-Afrika en Zuid-Korea
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	0	–	
C: Materialen	0	–	
D: Programmatuur	0	–	
E: Technologie	0	–	
Totaal	1	15.000.000,00	

4.2.3.8 Navigatie en vliegtuigelektronica (CAT7)

Vergunningen voor de export van *dual-use* producten inzake navigatie en vliegtuigelektronica komen slechts in beperkte mate voor in Vlaanderen. In 2010 werd slechts één vergunning uitgereikt voor deze producten. Het betreft, net als in 2009, een **individuele vergunning** voor de export van ontvangstapparatuur voor wereldwijde satellietnavigatiesystemen en/of bijhorende onderdelen (A105) naar een bestemming in Zuid-Korea.

Tabel 19: Aantal en waarde van individuele uitvoervergunningen voor CAT7 naar 'overige' landen, per subcategorie, 2010

Subcategorie van CAT7	Aantal	Waarde	Bestemming
A: Systemen, apparatuur en onderdelen	1	5.000,00	
- Ontvangstapparatuur voor wereldwijde satellietnavigatiesystemen en specifieke onderdelen (A105)	1	5.000,00	Zuid-Korea
B: Test-, inspectie- en productieapparatuur	0	–	
C: Materialen	0	–	
D: Programmatuur	0	–	
E: Technologie	0	–	
Totaal	1	5.000,00	

Voor navigatie en vliegtuigelektronica werden in 2010, net als in de voorgaande jaren, geen **globale vergunningen** uitgereikt door de Vlaamse overheid.

^I Beeldcamera's met focal plane arrays als bedoeld in 6A002.a.3.f

4.2.3.9 Zeewezen en schepen (CAT8)

Voor *dual-use* producten die behoren tot de categorie “zeewezen en schepen” (CAT8) werden in 2010, net als in de voorgaande jaren, geen vergunningen uitgereikt in Vlaanderen. Onder deze categorie van *dual-use* producten vallen bijvoorbeeld verschillende types van onderwatervoertuigen en verwante apparatuur en onderdelen.

4.2.3.10 Ruimtevaart en voortstuwing (CAT9)

Voor *dual-use* producten die behoren tot de categorie “ruimtevaart en voortstuwing” (CAT9) werden in 2010, in tegenstelling tot 2009, geen vergunningen uitgereikt in Vlaanderen.¹ Onder deze categorie van *dual-use* producten vallen bijvoorbeeld ruimtelanceervoertuigen, verschillende types van gasturbine- en raketmotoren, verschillende types van raketvoortstuwingssystemen, en bepaalde types van onbemande luchtvaartuigen

4.2.4 Vergunningen op basis van de catch-all clause van Verordening 428/2009

Naast de uitvoer van producten die zijn opgelijst in bijlage 1 van EG 428/2009, is ook een *catch-all* clause opgenomen in artikel 4 van deze verordening. In drie welomschreven situaties is ook voor de uitvoer van ‘vrije’ producten een vergunning vereist, namelijk:

- indien de exporteur door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waar hij is gevestigd, is meegedeeld dat de producten in kwestie geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn voor gebruik in verband met de ontwikkeling, de productie, de behandeling, de bediening, het onderhoud, de opslag, de opsporing, de herkenning of de verspreiding van chemische, biologische of nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen, of voor de ontwikkeling, de productie, het onderhoud of de opslag van raketten die dergelijke wapens naar hun doel kunnen voeren (artikel 4.1)
- indien op het kopende land of het land van bestemming een wapenembargo rust waartoe besloten is in een door de Raad aangenomen gemeenschappelijk standpunt of gemeenschappelijk optreden of een besluit van de OVSE, dan wel een wapenembargo uit hoofde van een bindende resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, en indien de exporteur door de in lid 1 bedoelde autoriteiten is meegedeeld dat de producten geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn voor militair eindgebruik (artikel 4.2)
- indien de exporteur door de in lid 1 bedoelde autoriteiten is meegedeeld dat de betrokken producten geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn om te worden gebruikt als onderdelen of componenten van militaire producten die op de nationale militaire lijst voorkomen en die vanaf het grondgebied van die lidstaat zijn uitgevoerd zonder vergunning of met schending van de in de nationale wetgeving van die lidstaat voorgeschreven vergunning (artikel 4.3)

¹ In 2009 werd één vergunning uitgereikt voor de export van ruimtelanceervoertuigen of ruimtevaarttuigen (AOO4) naar Rusland ter waarde van 10,9 miljoen euro.

In 2010 reikte de Vlaamse overheid zes individuele vergunningen uit voor transacties die vergunningsplichtig waren op basis van de *catch-all* clause uit Verordening 428/2009. Deze zes vergunningen hebben een gezamenlijke waarde van 5,2 miljoen euro. In tegenstelling tot de voorgaande jaren betreft het niet enkel *catch-all* vergunningen voor de export van producten naar Iran. Naast de vier *catch-all* vergunningen voor Iran, werden ook twee *catch-all* vergunningen uitgereikt voor de export van niet nader omschreven producten naar de Verenigde Arabische Emiraten (met India als land van eindgebruik) en naar Zuid-Afrika.

Tabel 20: Overzicht van de uitvoervergunningen voor producten voor tweëerlei gebruik op basis van artikel 4 in Verordening 428/2009, 2010

Land van bestemming	Aantal	Waarde
Iran	4	5.143.061,40
Verenigde Arabische Emiraten (land van eindgebruik: India)	1	50.000,00
Zuid-Afrika	1	46.880,00
Totaal	6	5.239.941,40

Belangrijk om te benadrukken is dat ook drie exporten naar Iran, die vergunningsplichtig waren op basis van de *catch-all* clause, werden geweigerd door de Vlaamse overheid (zie sectie 4.4).

4.3

Bijkomende beperkende maatregelen t.a.v. Iran (EG 423/2007 en EU 961/2010)

In 2010 werden in Vlaanderen 3 vergunningen uitgereikt voor de export van producten die in bijlage IV van Verordening EG 428/2009 staan opgelijst. Het betreft meer bepaald individuele vergunningen voor de export van specifieke smeermiddelen (CAT1 C006.b1)^I ter waarde van 5.871,67 euro, bacteriën (CAT 1 C354.b) ter waarde van 546 euro, en methyldiethanolamine^{II} (CAT1 C450.b.8) ter waarde van 698.000 euro. Voor export naar Iran dienen Vlaamse bedrijven, naast verordening 428/2009, ook rekening te houden met verordening 961/2010 (voorheen: verordening 423/2007) waarin bijkomende producten voor tweërlei gebruik worden geïsoleerd. In deze sectie overlopen we de vergunningen die in 2010 werden uitgereikt of geweigerd op basis van deze de verordeningen 423/2007 en 961/2010.

4.3.1 Juridisch kader

Vanuit de internationale gemeenschap werden de voorbije jaren verschillende sancties genomen tegen Iran uit vrees dat het land kernwapens wil ontwikkelen. Deze beperkende maatregelen hebben o.a. betrekking op investeringen, de overdracht van kapitaal, financiële diensten en de maritieme en luchtvaartsector. Verder werden ook een aantal uitvoer- en invoerbeperkingen opgelegd die betrekking hebben op militair materieel en producten voor tweërlei gebruik. Verordening (EG) 423/2007 van de Raad van 19 april 2007 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Iran verbood de export naar Iran van bepaalde producten^{III} en stelde een vergunningsplicht in voor een reeks van andere producten en technologie.⁴ De vergunningen die op basis van EG 423/2007 werden uitgereikt in Vlaanderen hebben betrekking op de export van producten en/of technologie “die een bijdrage kunnen leveren tot de activiteiten van Iran met betrekking tot de verrijking of opwerking van uranium of met betrekking tot zwaar water, of tot de ontwikkeling van overbrengingssystemen voor nucleaire wapens, dan wel een bijdrage kunnen leveren tot de uitoefening van activiteiten in verband met andere punten waarover de Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA) haar bezorgdheid heeft uitgesproken of heeft verklaard dat er geen duidelijkheid bestaat”.⁵

I Smeermiddelen met als voornaamste bestanddeel fenyleen- of alkylfenyleenethers of thio-ethers, of mengsels daarvan, welke meer dan twee ether- of thio-ethergroepen bevatten of combinaties daarvan

II Methyldiethanolamine is een voorloper van een giftige chemische stof. Het is een heldere, kleurloze tot lichtgele vloeistof, die volledig mengbaar is met water en een ammoniakgeur heeft.

III Waaronder alle goederen en technologie in de lijsten van de Groep van Nucleaire Exportlanden en het Missile Technology Control Regime

In oktober 2010 werden de beperkende maatregelen ten aanzien van Iran nog versterkt. In navolging van resolutie 1929 van de VN Veiligheidsraad, voerde de Raad van de Europese Unie met verordening **(EU) 961/2010** bijkomende beperkende maatregelen tegen Iran in. Deze verordening heeft een directe werking in de EU-lidstaten en vervangt verordening 423/2007. Op basis van verordening 961/2010 is de directe en indirecte handel met Iran o.a. verboden voor:

- alle *dual-use* producten en technologie die staan opgelijst in bijlage I van verordening 428/2009 (met uitzondering van CAT5)
- alle goederen en technologie die kunnen bijdragen tot activiteiten die verband houden met verrijking, opwerking van uranium of zwaar water, of tot de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens. Deze goederen worden opgelijst in bijlage II van verordening 961/2010

Verder bestaat op basis van verordening 961/2010 een vergunningsplicht voor de export van producten die worden opgelijst in bijlage IV van deze verordening. Het betreft producten en technologie die direct of indirect kunnen bijdragen tot:

- met verrijking, opwerking of zwaar water verband houdende activiteiten
- de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens
- de uitoefening van activiteiten in verband met andere thema's waarover het IAEA haar bezorgdheid heeft uitgesproken of heeft verklaard dat er nog geen duidelijkheid bestaat

Ook het aanbieden van technische bijstand of tussenhandeldiensten voor producten uit bijlage I en bijlage IV van verordening 961/2010 is respectievelijk verboden en vergunningsplichtig.

4.3.2 Uitgereikte vergunningen

In 2010 werd één vergunning uitgereikt op basis van verordening 423/2007. Het betreft de export van “pijpen, pijpleidingen, flenzen en hulpstukken uit nikkel” (II.A2.010).^I Dit is beduidend minder dan in 2009 toen op basis van deze verordening nog negen exportlicenties werden uitgereikt.^{II}

Verder werd in 2010 ook een export geweigerd op basis van verordening 423/2007 (zie sectie 4.4)

I Het betreft meer in het bijzonder “pijpen, pijpleidingen, flenzen en hulpstukken, vervaardigd van of gevoerd met nikkel of een nikkellegering die 40 gewichtspercenten of meer nikkel bevat, anders dan bedoeld in 2B350.h.1.

II De exportlicenties die in 2009 werden uitgereikt op basis van verordening 423/2007 hadden steeds betrekking op afdichtingen en pakkingen van specifieke materialen, zoals bijvoorbeeld viton-fluorelastomeren of polytetrafluorethyleen.

4.4

Geweigerde vergunningsaanvragen

In 2010 werden 9 aanvragen voor de export van *dual-use* producten geweigerd door de Vlaamse overheid, wat beduidend meer is dan in de voorgaande jaren. De in 2010 geweigerde vergunningen hadden een gezamenlijke waarde van ongeveer 607.000 euro.

Tabel 21: *Overzicht van aantal en waarde van geweigerde uitvoervergunningen voor producten voor tweërlei gebruik, 2010*

Jaar	Aantal	Waarde
2007	4	504.306,00
2008	2	702.007,90
2009	3	557.321,24
2010	9	607.009,14

Geen enkele vergunningsaanvraag voor de overdracht of export van producten voor tweërlei gebruik naar respectievelijk EU-lidstaten of 'bevriende' landen werd geweigerd door de Vlaamse overheid.

In 2010 werden vier vergunningsaanvragen, met een gezamenlijke waarde van ongeveer 136.000 euro, voor de export naar **Iran** geweigerd. Het gaat om vergunningsaanvragen die betrekking hebben op producten die niet voorkomen op de lijst van vergunningsplichtige producten in bijlage bij Verordening 428/2009. Enerzijds betreft het een weigering op basis van de EU-verordening die bijkomende beperkende maatregelen oplegt ten aanzien van Iran uit vrees voor de vermeende ambities van het land om kernwapens te ontwikkelen (Verordening 423/2007). Het gaat hierbij meer bepaald om een export van afdichtingen en pakkingen uit speciale materialen ter waarde van ongeveer 92.000 euro. Anderzijds betreft het drie vergunningen waarvoor een vergunning vereist is op basis van de catch-all clause die is opgenomen in verordening 428/2009 voor 'vrije' producten die geheel of gedeeltelijk kunnen worden aangewend voor de ontwikkeling, productie of gebruik van massavernietigingswapens (artikel 4).^I Deze producten hebben een gezamenlijke waarde van ongeveer 44.000 euro. Over welke producten het specifiek gaat wordt niet meegedeeld in het verslag van de Vlaamse overheid. Ook in de voorgaande jaren werden een aantal exporten naar Iran geweigerd door de Vlaamse overheid, onder andere op basis van de catch-all clause uit Verordening 1334/2000 (de voorloper van de catch-all clause uit de huidige Verordening 428/2009) voor vrije producten die aangewend kunnen worden voor de ontwikkeling, productie of gebruik van biologische, chemische en nucleaire wapens (artikel 4.1).^{II}

I Artikel 4.1 stelt dat voor de uitvoer van producten voor tweërlei gebruik die niet op de lijst in bijlage I voorkomen, [...] een uitvoervergunning vereist [is] indien de exporteur door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waar hij is gevestigd, is meegedeeld dat de producten in kwestie geheel of gedeeltelijk bestemd zijn of kunnen zijn voor gebruik in verband met de ontwikkeling, de productie, de behandeling, de bediening, het onderhoud, de opslag, de opsporing, de herkenning of de verspreiding van chemische, biologische of nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen, of voor de ontwikkeling, de productie, het onderhoud of de opslag van raketten die dergelijke wapens naar hun doel kunnen voeren.

II In 2007 en 2008 werden op basis van deze clause telkens twee vergunningen geweigerd, in 2009 werd een vergunning geweigerd.

Tabel 22: Overzicht van de geweigerde uitvoervergunningen voor producten voor tweëerlei gebruik naar 'overige' landen, 2010

Land van bestemming	Aard producten	Waarde
Hongkong (China)	Optische detectoren voor gebruik in de ruimte gekwalificeerde vastestofdetectoren met een grootste gevoeligheid bij een golflengte van meer dan 1200nm doch niet meer dan 3000nm (CAT6 A002.a.1.d)	34.910,79
Iran	Afdichtingen en pakkingen (Verordening 423/2007, II.A1.003)	92.209,16
Iran	Catch-all (Verordening 428/2009, artikel 4)	37.911,00
Iran	Catch-all (Verordening 428/2009, artikel 4)	4.427,60
Iran	Catch-all (Verordening 428/2009, artikel 4)	1.512,80
India	Constructiematerialen en/of deklagen voor het beperken van de zichtbaarheid van (subsystemen van) raketten of onbemande luchtvaartuigen (CAT1 C101)	200.000,00
India	Constructiematerialen en/of deklagen voor het beperken van de zichtbaarheid van (subsystemen van) raketten of onbemande luchtvaartuigen (CAT1 C101)	150.000,00
Rusland	Systemen en apparatuur voor het beproeven door middel van trillingen en componenten daarvoor (CAT2 B116) ⁶¹ en bijhorende programmatuur (CAT2 D101)	51.127,00
Rusland	Systemen en apparatuur voor het beproeven door middel van trillingen en componenten daarvoor (CAT2 B116) en bijhorende programmatuur (CAT2 D101)	34.910,79

De overige geweigerde vergunningsaanvragen hebben betrekking op export naar Hongkong, India en Rusland. De geweigerde export naar **Hongkong** heeft betrekking op optische detectoren, met een waarde van ongeveer 35.000 euro, waarvan de eindgebruiker zich in China bevindt. De twee geweigerde vergunningen voor export naar **India** hebben betrekking op materialen voor het beperken van de zichtbaarheid van raketten of onbemande luchtvaartuigen (CAT1 C101) ter waarde van 350.000 euro. De twee geweigerde exporten naar **Rusland** hebben betrekking op producten uit categorie CAT2 B116 ter waarde van ongeveer 86.000 euro. Deze geweigerde export naar Rusland is opvallend omdat het afgelopen jaar ook drie vergunningen wel werden uitgereikt voor de export van gelijkaardige producten naar een bestemming in Rusland.

De reden voor deze geweigerde vergunningsaanvragen wordt niet meegedeeld door de Vlaamse overheid in haar maandrapporten. De enige informatie over de redenen voor geweigerde uitvoervergunningen voor *dual-use* producten is afkomstig van een schriftelijke vraag uit 2006 en heeft betrekking op de geweigerde vergunningen van 2003-2005.⁶ Hierbij werd steeds verwezen naar het risico op nucleaire proliferatie (Iran, India) of dat de eindgebruiker onvoldoende was nage-trokken (Israël, Indonesië, Ethiopië).

5 Conclusies

In dit rapport werden de in 2010 uitgereikte en geweigerde vergunningen voor de intracommunautaire overdracht en export van producten voor tweërlei gebruik geanalyseerd op basis van de maandverslagen die de Dienst Controle Strategische Goederen publiceert.

Producten voor tweërlei gebruik zijn niet speciaal voor militaire doeleinden ontwikkeld, maar kunnen eventueel wel een militaire toepassing hebben. De uitvoer van deze producten voor tweërlei gebruik is gereguleerd door de Europese Verordening 428/2009, die rechtstreeks van toepassing in de hele Europese Unie. Aangezien binnen de Europese Unie vrij verkeer van goederen bestaat, dienen we een belangrijk onderscheid te maken tussen de overdracht van *dual-use* producten binnen de EU, de export van deze producten naar 'bevriende' landen, en de export naar 'overige' landen.

Intra-communautaire overdracht

Met uitzondering van een aantal nucleair gerelateerde producten is voor de overdracht van *dual-use* producten naar andere EU-lidstaten geen vergunning vereist. De totale omvang van de overdracht van *dual-use* producten vanuit Vlaanderen is dus niet in te schatten op basis van de verleende vergunningen. In 2010 werden in Vlaanderen 16 individuele vergunningen uitgereikt voor de overdracht van nucleaire goederen (CATO) naar zeven EU-lidstaten. Het betreft vooral de overdracht van speciale splijtstoffen. Geen enkele vergunningsaanvraag werd geweigerd.

Export naar 'bevriende' landen

Voor de export van *dual-use* producten naar landen die geen deel uitmaken van de EU gelden twee verschillende regimes afhankelijk van het bestemmingsland. Voor export naar zeven 'bevriende' landen (Australië, Canada, Japan, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Zwitserland en de Verenigde Staten) geldt voor de meeste *dual-use* producten een communautaire algemene uitvoervergunning, wat concreet betekent dat voor die handel in de lidstaten geen vergunningen meer moeten worden aangevraagd. Ook hier kunnen we de totale omvang van de *dual-use* export naar 'bevriende' landen dus niet inschatten. Voor de producten waarvoor wel een specifieke vergunning moet worden aangevraagd, werden in 2010 20 individuele vergunningen en één globale vergunning aangevraagd. De meeste vergunningen werden aangevraagd voor de export van nucleaire goederen (CATO), maar ook voor speciale materialen (CAT1), zoals bijvoorbeeld bepaalde toxinen en plantpathogenen, werden vergunningen uitgereikt. Voor de export naar de 'bevriende' landen werden in 2010 geen vergunningsaanvragen geweigerd.

Export naar de 'overige' landen

Voor export naar de 'overige' landen buiten de EU werden in Vlaanderen in 2010 87 individuele vergunningen en 51 globale vergunningen uitgereikt.

De **individuele vergunningen** hebben betrekking op een specifieke transactie, meer bepaald wanneer een bedrijf welbepaalde vergunningsplichtige producten wil uitvoeren naar één welbepaalde bestemming in één welbepaald land. Elektronica (CAT3) en speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1) staan in voor respectievelijk de helft en een derde van de waarde van de individuele vergunde export van *dual-use* producten in Vlaanderen in 2010. Verder werden

ook individuele vergunningen uitgereikt voor de export van producten voor informatiebeveiliging (CAT5), materiaalbewerking (CAT2), sensoren en lasers (CAT6), nucleaire goederen (CAT0) en ontvangstapparatuur van wereldwijde satellietnavigatiesystemen (CAT7).

Tussen 2007 (117,6 miljoen euro) en 2010 (42,7 miljoen euro) is de waarde van de individueel vergunde export naar de 'overige' landen sterk gedaald. Deze daling is het gevolg van een verschuiving van het type vergunningen dat wordt aangevraagd voor de export van speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1): voor deze producten worden steeds vaker globale vergunningen aangevraagd in plaats van individuele vergunningen.

Globale vergunningen worden niet uitgereikt voor een welbepaalde individuele transactie, maar laten een Vlaamse exporteur toe om, binnen de waarde van de vergunning, een aantal vooraf bepaalde producten uit te voeren naar alle landen die zijn opgenomen in de vergunning. De gezamenlijke waarde van de globale vergunningen die in 2010 werden uitgereikt bedraagt 429,3 miljoen euro. Aangezien Vlaamse bedrijven voor de export van hun producten globale vergunningen aanvragen voor een breed gamma aan potentiële klanten gaat het hier echter om een duidelijke overschatting van de waarde van de daadwerkelijke export van deze producten met globale vergunningen. Alhoewel de globale vergunningen voor export naar de 'overige' landen die in 2010 werden uitgereikt gemiddeld 9,3 bestemmingslanden oplijsten, heeft ongeveer de helft van deze globale vergunningen slechts één bestemmingsland. De meeste globale vergunningen werden uitgereikt voor de export van speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT1), maar ook voor producten voor informatiebeveiliging (CAT5) werden vrij veel globale vergunningen uitgereikt in 2010.

In principe kan de Vlaamse exporteur deze producten uitvoeren naar alle civiele bestemmingen in de goedgekeurde bestemmingslanden, maar in een aantal globale vergunningen heeft de Vlaamse overheid, om ongewenst eindgebruik zoveel mogelijk te vermijden, een beperking van de eindgebruikers van de producten opgelegd. In 2010 was dit het geval bij 18 vergunningen, wat beduidend meer is dan in 2009. De stijging van het aantal uitgereikte globale vergunningen gaat dus in belangrijke mate gepaard met een verhoging van het aantal globale vergunningen waarin een beperking van de eindgebruikers wordt opgelegd. Bovendien kunnen we ook vaststellen dat de beperking van de eindgebruikers in 2010, in tegenstelling tot 2009, betrekking heeft op eindgebruikers in een bredere waaier van potentiële bestemmingslanden.

In 2010 werden niet enkel vergunningen uitgereikt voor de export van producten die opgelijst staan in bijlage IV van Verordening 428/2009. Om ongewenst eindgebruik, bijvoorbeeld het ontwikkelen van massavernietigingswapens, zoveel mogelijk te vermijden werd in Verordening 428/2009 ook een **catch-all clause** opgenomen die het mogelijk maakt om de export van 'vrije' producten vergunningsplichtig te maken. In 2010 reikte de Vlaamse overheid zes individuele vergunningen, met een gezamenlijke waarde van 5,2 miljoen euro, uit op basis van deze *catch-all clause*. Het betreft vier vergunningen voor de export naar Iran, een vergunning voor de export naar de Verenigde Arabische Emiraten (met India als land van eindgebruik), en een vergunning voor de export naar Zuid-Afrika. Verder werd in 2010 ook een vergunning uitgereikt voor de export naar Iran op basis van verordening 423/2007 die betrekking heeft op beperkende maatregelen ten aanzien van dit Aziatisch land.

Op basis van de vergunningsplicht van verordening 423/2007 en de *catch-all clause* van verordening 428/2009 werden ook een aantal exporten geweigerd. In totaal werden het afgelopen

jaar 9 aanvragen voor een exportlicentie geweigerd door de Vlaamse overheid. Dit is meer dan in de voorgaande jaren. Het betreft 4 vergunningen voor export naar Iran (op basis van verordening 423/2007 en de *catch-all* clause uit verordening 428/2009), een vergunning voor de export van optische detectoren naar Hongkong (met China als land van eindgebruik), twee vergunningen voor de export van materialen voor het beperken van de zichtbaarheid van raketten of onbemande luchtvaartuigen naar India, en twee vergunningen voor de export van specifieke beproevingssystemen en bijhorende programmatuur naar Rusland.

6 Bijlage

Tabel 23: Aantal en waarde van uitgereikte individuele vergunningen voor de export van dual-use producten naar 'overige' landen, per categorie, 2010

Aard producten	Aantal	Waarde
Nucleaire goederen (CAT 0)	8	845659,13
Speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT 1)	36	12638303,85
Materiaalbewerking (CAT 2)	17	2470379,90
Elektronica (CAT 3)	6	19851018,33
Telecommunicatie en informatiebeveiliging (CAT 5)	9	5463808,72
Sensoren en lasers (CAT 6)	10	1441176,78
Navigatie en vliegtuigelektronica (CAT 7)	1	5000,00
Totaal	87	42715346,71

Tabel 24: Aantal en waarde van uitgereikte globale vergunningen voor de export van dual-use producten naar 'overige' landen, per categorie, 2010

Aard producten	Aantal	Waarde
Nucleaire goederen (CAT 0)	2	105.000,00
Speciale materialen en aanverwante apparatuur (CAT 1)	33	142.936.548,78
Materiaalbewerking (CAT 2)	1	5.000.000,00
Elektronica (CAT 3)	2	6.167.750,00
Telecommunicatie en informatiebeveiliging (CAT 5)	12	323.051.970,00
Sensoren en lasers (CAT 6)	1	15.000.000,00
Totaal	51	492.261.268,78

Tabel 25: Overzicht van aantal landen van bestemming in globale uitvoervergunningen voor producten voor tweërlei gebruik naar 'overige' landen, 2007-2010

Aantal bestemmingslanden	Aantal vergunningen			
	2007	2008	2009	2010
1	5	16	12	25
2	2	4	5	6
3	2	3	1	1
4	2	-	1	-
5	-	1	1	2
6	2	1	-	1
7	-	1	-	2
8	1	-	-	-
9	-	-	-	1
10	1	1	1	-
11	2	3	-	1
12	2	-	1	1
13	1	-	-	-
14	-	2	1	1
15	3	2	2	4
22	1	1	-	
24	2		-	
25	-	1	-	
26	2	-	-	
27	-	-	-	2
28	1	-	-	-
30	-	1	2	-
31	-	3	1	-
33	-	-	2	-
34	-	-	1	1
35	-	-	-	1
38	-	-	-	1
44	-	1		-
49	1	-	-	-
62	-	1	-	-
72	-	1	-	1
73	-	-	1	-
74	-	-	-	1
Totaal	30	43	32	52

Eindnoten

- 1 <http://iwww.vlaanderen.be/wapenhandel>
- 2 Wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, zoals laatst gewijzigd op 26 maart 2003.
- 3 Verordening 428/2009 van de Raad van 5 mei 2009 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweeterlei gebruik,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:134:0001:0269:NL:PDF>
- 4 Verordening (EG) Nr. 423/2007 van de Raad van 19 april 2007 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Iran.
<http://www.febelfin.be/export/sites/default/febelfin/pdf/Embargos/Embargos002/Verord19.4.2007.pdf>
- 5 Artikel 3.2 van Verordening (EG) Nr. 423/2007 van de Raad van 19 april 2007 betreffende beperkende maatregelen ten aanzien van Iran. <http://www.febelfin.be/export/sites/default/febelfin/pdf/Embargos/Embargos002/Verord19.4.2007.pdf>
- 6 De Loor, K., schriftelijke vraag 67 d.d. 30 maart 2006 tot minister F. Moerman, *Bulletin van vragen en antwoorden*, zitting 2005-2006 VA 8, Vlaams Parlement, mei 2006.

Het Vlaams Vredesinstituut werd bij decreet opgericht door het Vlaams Parlement als onafhankelijk instituut voor vredesonderzoek. Het Vredesinstituut voert wetenschappelijk onderzoek uit, documenteert relevante informatiebronnen, en informeert en adviseert het Vlaams Parlement en het brede publiek inzake vredesvraagstukken.

Vlaams Vredesinstituut

Leuvenseweg 86

1000 Brussel

tel. +32 2 552 45 91

vredesinstituut@vlaamsparlement.be

www.vlaamsvredesinstituut.eu